

Sevgili ile Bir Gün sallallahu aleyhi ve sellem

Eymen Ebanumey

Sevgili ile Bir Gün -sallallahu aleyhi
ve sellem-: Kitap hakkında kısa
bilgi: Bu kitapçık, Nebi -sallallahu
aleyhi ve sellem-'in yaratılış
özeliklerini,gece uykudan
uyanışını,abdest alışını,geceyi
ibâdetle geçirişini,namaz kılışını,
sabah-akşam okuduğu duâlarını,
yemesini ve içmesini, giyimini ve

kuşamını, yürüyüşünü, bineğe
binişini, insanlarla ve âilesiyle
ilişkisini ve uykusunu
açıklamaktadır. Değerli âlim
Abdulkerim b. Abdullah el-Hudayr
da bu kitapçığı gözden geçirmiş ve
onaylamıştır.

<https://islamhouse.com/328595>

- [SEVGİLİ İLE BİR GÜN -
sallallahu aleyhi ve sellem-](#)
 - [PEYGAMBER -
SALLALLAHU ALEYHİ
VE SELLEM-İN](#)

- YARATILIŞ
ÖZELLİKLERİ:
PEYGAMBER -
SALLALLAHU ALEYHİ
VE SELLEM-'İN GECE
UYKUDAN UYANIŞI,
ABDEST ALIŞI VE
GECEYİ İBÂDETLER
GEÇİRİŞİ:
- RASÛLULLAH -
SALLALLAHU ALEYHİ
VE SELLEM-'İN NAMAZ
KILIŞI:
- PEYGAMBER -
SALLALLAHU ALEYHİ
VE SELLEM-'İN SABAH
VE AKŞAMLARI
OKUDUĞU DUÂLAR:

- PEYGAMBER - SALLALLAHU ALEYHİ VE SELLEM-'İN YEMEK YİYİŞİ VE SU İÇİŞİ:
- PEYGAMBER - SALLALLAHU ALEYHİ VE SELLEM-'İN GİYİMİ VE KUŞAMI, YÜRÜYÜŞÜ VE BİNEĞE BİNİŞİ:
- PEYGAMBER - SALLALLAHU ALEYHİ VE SELLEM-'İN AHLÂKİ VE İNSANLARLA İLİŞKİSİ:
- PEYGAMBER - SALLALLAHU ALEYHİ VE SELLEM-'İN

EVİNDEKİ YAŞANTISI VE UYKUSU:

SEVGİLİ İLE BİR GÜN - sallallahu aleyhi ve sellem-

Kendi sevgisinin yolunu, sevgili dostu Muhammed Mustafa -sallallahu aleyhi ve sellem-'e uymaya bağlayan ve sevgili Peygamberi -sallallahu aleyhi ve sellem-'i bütün insanlardan daha çok sevmeyeni, kendisine tam anlamıyla îmân etmiş saymayan Allah'a hamd olsun.

Nitekim Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

(قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ) [سورة آل عمران الآية : ٣١]

“(Rasulüm!) De ki: Eğer Allah’ı gerçekten seviyorsanız bana uyun ki, Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah son derece bağışlayıcı ve merhametlidir.” [1]

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- de şöyle buyurmaktadır:

((لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّىٰ أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ وَالِدِهِ وَوَلَدِهِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ)) [رواه البخاري]

“Hiçbiriniz beni babasından, çocuğundan ve bütün insan-lardan daha çok sevmedikçe (tam) îmân etmiş olmaz.”[2]

Eksiksiz ve en güzel salât ve selâm,
seçkin peygamber, üstün vasıflı yol
gösterici, aydınlatıcı kandil,
bahşedilmiş rahmet ve ihsan edilmiş
nimet olan Muhammed'e olsun.
Gece ve gündüz birbirini takip
ettikçe, Allah'ın salât ve selâmı
onun üzerine olsun. İyi insanlar
Allah'ı anmaya devam ettikçe
Allah'ın salât ve selâmı onun
üzerine olsun. Yağmur damlaları,
ağaçların yaprakları, kum ve taşların
taneleri sayısınca Allah'ın salât ve
selâmı, Onun, temiz âile halkının,
Muhacirlerin, Ensârın ve kıyâmet
gününe kadar onlara en güzel
şekilde uyanların üzerine olsun,

Gerçek bir müslüman, peygamberi ve sevgilisi Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'e mutlaka özlem duyar ve keşke ben de onun ashâbından olsaydım, meclisinde bulunsaydım, gözlerim onun mübârek yüzünün nûruyla dolsaydı, kulaklarım onun tatlı sözünü işitseydi, kalbi fetheden güzel ahlâkını görseydim ve onun Rabbine nasıl ibâdet ettiğine vakıf olsaydım diye temenni eder. Sevgili Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in şu sözünü doğrularcasına bu uğurda sahip olduğu her şeyi fedâ etmek ister:

“Ümmetimin beni en çok sevenlerinden, benden sonra gelecek

olan bazılarından her biri beni görmeyi o kadar çok arzu edecek ki, bu uğurda âilesini ve malını fedâ etmeyi bile göze alacaktır.”[3]

Bunun içindir ki ona uyanların hâli böyle idi.

Øİbn-i Sîrîn, Ubeyde b. [Amr’a şöyle dedi:](#)

"Yanımızda, Enes b. Mâlik’ten kalma Peygamber - sallallahu aleyhi ve sellem-'in bir miktar saçı bulunmaktadır.[Bunun üzerine Ubeyde dedi ki:](#) Bende onun bir tek kılının bulunması, bana dünya ve içindekilerden daha sevimlidir.”[4]

ØZehebî bu rivâyete bir not düşerek şöyle demiştir:

"Bu imam, bu sözü Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in vefâtından elli sene sonra söyledi.Peygamber'e âit olduğu kesin olarak ispatlanan böyle bir kıl bulsaydık zamanımızda biz neler demezdik? Bunu ispatlamak imkânsız denecek kadar zordur."

Zehebî yine şöyle demiştir:

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in başını tıraş ettiği zaman temiz saçlarını kendilerine bir ikram olmak üzere ashâbına dağıttığı bir gerçektir.[\[5\]](#) Ah keşke

onlardan bir tanesini biz de
öpebilseydik!"

ØCubeyr b. Nufeyl -Allah ona
rahmet etsin- **şöyle demiştir:**

"Birgün Mikdad b. el-
Esved'in -Allah ondan râzı olsun-
yanında oturuyorduk. **Ona bir adam
uğradı ve dedi ki:** Ne mutlu
Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve
sellem-'i gören şu gözlere! Keşke
senin gördüklerini bizler de
görseydik, senin şâhit olduklarına
bizler de şâhit olsaydık."

ØSâbit el-Bunanî -Allah ona rahmet
etsin-, Peygamber -sallallahu aleyhi
ve sellem-'in hizmetkârı Enes b.
Mâlik'i -Allah ondan râzı olsun-

gördüğü zaman ona doğru gider,
ellerini öper ve şöyle derdi:

"Bu el, Rasûlullah -
sallallahu aleyhi ve sellem-'in eline
dokunan eldir."

Aynı şeyi Yahya b. el Hâris
-Allah ona rahmet etsin-, Vâsile
b. el-Eska'i -Allah ondan râzı
olsun- gördüğü zaman yapardı.
Tâbiînden bazıları da Seleme b. el-
Ekva'i -Allah ondan râzı olsun-
gördükleri zaman böyle yaparlar ve
Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve
sellem-'e biat eden eli öperlerdi.

Øel-Hasen el-Basrî -Allah rahmet
eylesin-, Rasûlullah -sallallahu
aleyhi ve sellem-'in, üzerine çıkıp

hutbe okuduğu hurma kütüğünün kıssasını anlatır: Bu kütüğü Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- daha sonra terk etmiş ve kendisine başka bir minber edinmişti. Bunun üzerine hurma kütüğünün, yavrusu kendisinden alınan dişi devenin inlemesi gibi inlediği duyulmuştu.Öyle ki mescitte bulunan herkes onun inlemesini işitmişti. Nihayet Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- geldi, elini üzerine koymuş ve kütük susmuştu.[6]

El-Hasen el- Basrî bu olayı anlattığı zaman şunu derdi:

"Ey Müslümanlar! Bir odun parçası bile Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in özlemiyle inlemiş. Sizler onu özlemeye daha layıksınız."

ØOnlar, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'i sadece sevmek ve ona özlem duymakla kalmamışlar, bunun ötesine geçerek onun sünnetine göre hareket etmişler ve onu kendilerine bir örnek edinerek Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'den yetişeme-dikleri kayıpları böylece telafi etmişlerdir.

Nitekim tâbiînin ileri gelenlerinden Ebu Müslim el-

Havlâni -Allah rahmet eylesin-
şöyle demiştir:

"Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in ashâbı, bizi bırakıp da onu sadece kendilerine âit olduğunu zannederlerse, Allah'a yemin olsun ki kendileriyle bu konuda öyle bir yarışırız ki onlar, arkalarında nice insanlar bıraktıklarını öğrenirler."

Ebu Müslim, ashâbı kirâmın -Allah onlardan râzı olsun-, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'i sadece kendilerine mal etmelerini kabul etmemiş, peygamber sevgisinde onlarla yarışmak istemiştir. O bu kutlu

yarışın anlamını, Allah ve Rasûlüne yakınlık ve itaatte, başkasına kendisini tercih etmek gibi bir şeyin olamayacağını, yarışta öne geçmenin erdem ve vasıflarda öne geçmek olduğunu ve salih amellerde geri kalan kimseyi nesebinin ileri geçiremeyeceğini gayet iyi anlamıştır.

Nitekim onlar şöyle demişlerdir:

"Bir kimsenin dünyevî konuda seninle yarıştığını gördüğün zaman sen de onunla âhiret konusunda yarış. Hiç kimsenin Allah'a itaatte seni geçmesini

istemiyorsan ve gücün yetiyorsa, sen de onları geç."

ØOnlardan sonra gelen selef de büyük-küçük her konuda sünneti izlemeye çok düşküdüler.

İşte İmam Ahmed -Allah rahmet eylesin- şöyle derdi:

"Hadis olarak neyi yazmışsam, onunla mutlaka amel ettim. Hatta Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in hacamat yaptırdığına ve kendisine hacamat yapan Ebu Tayyibe'ye bir dinar ücret verdiğiine dâir bir hadise rastlamıştım, ben de hacamat yaptırdığımda bu işi yapan kişiye bir dinar verdim."

O şöyle demiştir:

"Eğer gücün yeterse hakkında bir hadis olmadıkça, saçının bir telini bile kaşıma".

Bunun sebebi, Peygamber - sallallahu aleyhi ve sellem-'in her konuda mükemmel bir insan oluşundandır.

Nitekim Nevevî -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Eğer onun şekline bakarsan, ondan daha güzeli yoktur. Onun ahlâk ve hasletlerine bakarsan, ondan daha mükemmeli yoktur. Genel olarak bütün insanlara, özel olarak da müslüman-lara olan

lütuf ve ihsanına bakarsan, ondan daha vefâlısı yoktur."

Şüphesiz ki en büyük nimetlerden birisi, bir kula Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sevgisinin bahşedilmesidir.

Nitekim İbn-i Kayyim - Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Bu konuda tam bir sadakat gösterdiği zaman -yani kul bütün duygu ve düşünceleriyle Rabbini gâye edindiğinde- kendisine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sevgisi bahşedilir, ruhâniyeti onun kalbini kuşatır.

Allah Teala'nın onu nebî, rasûl ve hidâyet rehberi kıldığı gibi, o da Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'i kendisine önder, öğretmen, üstat, şeyh ve örnek olarak kabul eder. Artık onun hayat hikâyesini, getirdiği dînin ilkelerini, kendisine vahyin indirilişini inceler; kişisel özelliklerini, huy ve ahlakını, hal ve hareketlerindeki âdâbını, uykusunu ve uyanıklı-ğın, ibâdetini, âilesi ve arkadaşlarıyla ilişkilerini iyice öğrenir. Böylece sanki onunla beraber onun ashâbından birisi olur." [7]

Ben de derim ki,
Muhammed Mustafa -sallallahu
aleyhi ve sellem- ile arkadaşlık

edemeyenler,onun sünnetine
arkadaşlık etme fırsatını
kaçırmasınlar.

Söylediđi ve yaptığı her şeyi örnek
aldığın ve her şeyde yolunu izlediğin
sevgilin ile son derece mutluluk
duyacađın bir günü birlikte yařaman
ne güzeldir!

Nasıl olmasın ki? Sen
yaratılmışların en hayırlısına uyacak
ve sanki önünde görüyormuř gibi
onu örnek alacaksın... Dene... Bunu
göreceksin.Bundan sonraki
günlerinin hepsinin, sevgilin
Muhammed -sallallahu aleyhi ve
sellem- ile birlikte olmasını temenni
ederim.

Not:

Âyet ve hadislerde mevcut olmayan bir fazilet inancına sebep olacağı için belli bir günü tahsis etmek câiz değildir. Fakat Allah'ın izniyle arkadaşlığın başlamasına vesile olması için herhangi bir günü tercih etmelisin.

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- ile beraber bir gün geçirmeden önce onun yaratılışını tanımamız gerekir.

* * * * *

**PEYGAMBER -SALLALLAHU
ALEYHİ VE SELLEM-'İN
YARATILIŞ ÖZELLİKLERİ:**

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- orta boylu ve geniş omuzlu idi.Kulak memesine kadar uzayan saçları vardı.O, insanların en güzel yüzlüsü ve ahlakça en güzel olanı idi.[8] Ne çok uzun, ne de kısa idi.Ne çok beyaz, ne de çok esmer idi.Saçları ne çok kıvrırcık, ne de düz idi.[9] İnsanların en yakışıklısı idi, beyaz ve sevimli bir yüzü vardı.[10] Sanki dökme gümüş gibi idi.[11] Işık saçan bir renkte idi. Terleri sanki bir inci tanesi gibi idi.[12] Sakalının kılları sık ve gür idi.[13]

Câbir b. Semura'ya -Allah ondan râzı olsun-:

"Yüzü kılıç gibi parlak mıydı?" diye sorulunca o şöyle demiştir:

"Hayır. Aksine güneş ve ay gibi idi, yuvarlak yüzlü idi."[\[14\]](#)

Geniş ağızlı, göz kapakları uzun ve topuğu az etli idi.[\[15\]](#) Ne şişman, ne zayıf, ne uzun, ne de kısa idi. [\[16\]](#) El ve ayakları irice, avuçları geniş idi.[\[17\]](#)

Enes -Allah ondan râzı olsun- şöyle demiştir:

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in ellerinden daha yumuşak olan ne bir ipeğe, ne de bir dibâceye[\[18\]](#) dokundum.

Peygamber -sallallahu aleyhi ve

sellem-'in kokusundan daha güzel kokan ne bir misk, ne de amber kokladım."[\[19\]](#)

Onun teri alınır ve en güzel kokuyu elde etmek için bir şişenin içine konurdu.[\[20\]](#)

Bu, sevgili peygamberimiz Muhammed Mustafa -sallallahu aleyhi ve sellem- ile birlikte geçireceğimiz bir günün başladığı anlardır. Bu bilgiler özet olarak, çağımızın büyük hadis âlimi Muhammed Nâsıruddin el-Elbânî'nin Kütüb-ü Sitte'deki sahih hadisleri topladığı eserinden alınmıştır. Sadece az da olsa ihtiyaç

duyulduğunda başka kaynaklara da müracaat edilmiştir.

* * * * *

PEYGAMBER -SALLALLAHU ALEYHİ VE SELLEM-'İN GECE UYKUDAN UYANIŞI, ABDEST ALIŞI VE GECEYİ İBÂDETLE GEÇİRİŞİ:

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- **uykusundan uyandığı zaman şöyle derdi:**

((الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَانَا بَعْدَ مَا أَمَاتَنَا وَ إِلَيْهِ
النُّشُورُ))

“Bizi öldürdükten sonra dirilten Allah’a hamdolsun. Dönüş, yalnızca O’nadır.”[\[21\]](#)

Önce dişlerini misvakla temizlerdi.[22] Bazen Âl-i İmrân sûresinin 190. âyetinden başlar,sûrenin sonuna kadar okurdu.[23] Sonra güzelce abdest alırdı.[24]

Helâya gireceği zaman şöyle derdi:

((اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَعُوْذُ بِكَ مِنَ الْخُبُثِ وَالْخَبَائِثِ))

“ Allahım! Pislikten ve pis olan şeylerden (erkek ve dişi şeytanlardan) sana sığınırım.”.[25]

Helâdan çıktığı zaman:

((غُفْرَانَكَ))

“(Allahım!) Beni bağışla.”[26]

Bazen su ile temizlenir (taharetlenir),[\[27\]](#) bazen temizlenirken üç tane taş kullanırdı.[\[28\]](#) Bazen de önce taş, sonra da su kullanarak her ikisini birlikte yapardı. Def'i hâcetini giderirken açıkta yapmaz, insanlardan uzakta yapardı ve nadir durum olmadıkça[\[29\]](#) ayakta abdest bozmazdı.[\[30\]](#)

Abdest aldığı zaman suyu iktisatlı kullanır, önce ellerini üç defa yıkar,[\[31\]](#) sonra üç avuç suyla üçer defa önce ağzını çalkalar sonra burnuna su çekerdi. Her bir avuç suyun yarısıyla ağzını çalkalar, yarısını da burnuna verirdi.[\[32\]](#) Burnuna suyu sağ eliyle verir, sol

eliyle sümkürürdü. Oruçlu olmadıkça buruna iyice çekmeyi emrederdi.[\[33\]](#) Sonra başının saç bitiminden sakallarına kadar üç defa yüzünü yıkar,[\[34\]](#) suyu diplerine iyice ulaştırmak için bazen parmakları ile sakallarının arasını hilallerdi.[\[35\]](#) Sonra parmak uçlarından dirseklerine kadar kollarını üçer defa yıkardı.[\[36\]](#) Parmakların arasının hilallenmesini tavsiye ederdi.[\[37\]](#) Sonra iki eliyle başını mesh ederdi. Başın ön kısmından başlar, arkasına kadar ellerini götürür, sonra başladığı yere geri getirirdi.[\[38\]](#) Sonra kulaklarının içini ve dışını mesh ederdi.[\[39\]](#) Sonra aşık kemikleriyle birlikte ayaklarını üçer defa yıkardı.[\[40\]](#)

Nitekim Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

"Sizden biriniz güzelce abdest aldıktan sonra:

((أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ،
وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ))

'Allah'tan başka hakkıyla ibâdete lââyık hiçbir ilah olmadığına, O'nun bir olduğuna ve ortağının bulunmadığına şehâdet ederim. Yine Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Allah'ın kulu ve elçisi olduğuna şehâdet ederim', derse kendisi için cennetin sekiz kapısı açılır, hangisinden dilerse oradan girer".[\[41\]](#)

Sonra şunu ilâve ederdi:

((اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنِيْ مِنَ التَّوَّابِيْنَ وَاجْعَلْنِيْ مِنَ الْمُتَطَهِّرِيْنَ))

"Allahım! Beni çokça tevbe edenlerden kıl. Ve beni (günah ve pisliklerden) temizlenenlerden kıl." [\[42\]](#)

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- **şöyle buyurmuştur:**

"Müslüman veya mü'min bir kul, abdest aldığıında yüzünü yıkadığı zaman, yıkadığı su ile veya suyun son damlasıyla birlikte gözleriyle bakmak sûretiyle işlemiş olduğu bütün (küçük) günahları yüzünden çıkıp gider. Ellerini yıkadığı zaman,

yıkadığı su ile veya suyun son damlasıyla birlikte elleriyle işlemiş olduğu bütün (küçük) günahları ellerinden çıkıp gider. Ayaklarını yıkadığı zaman, yıkadığı su ile veya suyun son damlasıyla birlikte ayaklarının yürümek sûretiyle işlemiş olduğu bütün (küçük) günahları ayaklarından çıkıp gider. Öyle ki günahlardan tamamen arınarak çıkar." [43]

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- geceleri on bir rekât namaz kılardı. Önce dört rekât kılardı ki bu rekâtların uzunluğundan ve güzelliğinden sorma! Sonra dört rekât daha kılardı. Bunların da uzunluğundan ve güzelliğinden

sorma. Sonra üç rekât vitir kıldardı.[44] Bazen on üç rekât namaz kıldardı.[45] Sonra müezzin gelip ezân okuyuncaya kadar yatardı. Müezzin ezânı okuduktan sonra kalkar, kısa olarak iki rekât namaz kıldardı. Bu iki rekât, sabah namazının sünneti idi.[46] Birinci rekâtında Kâfirûn, ikinci rekâtında ise İhlâs sûrelerini okurdu.[47] Bu iki rekât sünnetten sonra bazen sağ yanı üzerine yatardı.[48]

Müezzini işittiği zaman onun söylediklerinin aynısını söyler, “Hayye ales-salâh” ve “Hayye alel-felâh”a geldiği zaman: “La havle velâ kuvvete illa billâh” derdi. [49] Bu sözleri kalpten söyleyen

kimsenin cennete gireceğini
söylerdi.[\[50\]](#) Ezândan sonra
kendisine salâta bulunmayı
emrederdi.[\[51\]](#)

Nitekim Rasûlullah -sallallahu
aleyhi ve sellem- şöyle
buyurmuştur:

"Her kim, ezânı(ın tamamını)
işittiğinde:

((اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدَّعْوَةُ التَّامَّةُ، وَالصَّلَاةُ
الْقَائِمَةُ، أَتِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ، وَابْعَثْهُ
مَقَامًا مَحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتَهُ، حَلَّتْ لَهُ شَفَاعَتِي يَوْمَ
الْقِيَامَةِ))

'Bu tam dâvetin (tevhîd dâvetinin)
ve devamlı[\[52\]](#) olan namazın Rabbi
olan Allahım! Muhammed'e

vesîle[53] ve fazîleti[54] ver. Onu (kıyâmet günü) vadettiğin Makam-1 Mahmûd'a[55] ulaştır' derse, kıyâmet günü şefaati ona gerekli olur." [56]

O şöyle buyurmuştur:

"Her kim müezzini işittiği zaman:

((أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، رَضِيتُ بِاللَّهِ رَبًّا، وَبِمُحَمَّدٍ رَسُولًا، وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا))

'Ben şehâdet ederim ki Allah'tan başka hakkıyla ibâdete lâayık hiçbir ilah yoktur. O, tekdir ve ortağı yoktur. Muhammed O'nun kulu ve elçisidir. Rab olarak Allah'ı, Rasul olarak Muhammed'i, dîn olarak da

İslâm'ı kabul ettim' derse, (küçük) günahları bağışlanır.”[57]

Sonra namaza çıkar ve mescide giderken şöyle derdi:

((اَللّٰهُمَّ اجْعَلْ فِيْ قَلْبِيْ نُورًا، وَفِيْ لِسَانِيْ نُورًا،
وَفِيْ سَمْعِيْ نُورًا، وَفِيْ بَصَرِيْ نُورًا، وَمِنْ فَوْقِيْ
نُورًا، وَمِنْ تَحْتِيْ نُورًا، وَعَنْ يَمِيْنِيْ نُورًا، وَعَنْ
شِمَالِيْ نُورًا، وَمِنْ اَمَامِيْ نُورًا، وَمِنْ خَلْفِيْ
نُورًا، وَعَظْمٌ لِّيْ نُورًا، وَاجْعَلْ لِّيْ نُورًا))

“Allahım! Kalbimde bir nûr, dilimde bir nûr kıl. Kulağımda bir nûr, gözümde bir nûr kıl. Üstümde bir nûr, altımda bir nûr kıl. Sağımda bir nûr, solumda bir nûr kıl. Önümde bir nûr, arkamda bir nûr kıl. Benim için büyük bir nûr.” [58]

O şöyle buyurmuştur:

"Gece karanlıklarında (namaz için) mescitlere çokça yürüyenlere kıyamet gününde (sırat köprüsünün üzerinde onları her taraflarından kuşatan)[59] eksiksiz bir nurla müjdele." [60]

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- mescide gireceği zaman önce sağ ayağını atar sonra şöyle derdi:

((أَعُوذُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ، وَبِوَجْهِهِ الْكَرِيمِ،
وَسُلْطَانِهِ الْقَدِيمِ، مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ))

"Allah'ın rahmetinden kovulmuş şeytandan, Yüce Allah'a, O'nun

kerîm vechine ve ezeli
hükümrânlığına sığınırım." [61]

Mescide girince de şöyle derdi:

((بِسْمِ اللَّهِ، وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ. اَللَّهُمَّ اغْفِرْ
لِي ذُنُوبِي، وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ))

"Allah'ın adıyla, Allah'ın selâmı,
Rasûlullah'ın üzerine olsun.
Allahım! Günahlarımı bağışla ve
rahmetinin kapılarını bana aç."

Mescitten çıktığı zaman şöyle derdi:

((بِسْمِ اللَّهِ، وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ. اَللَّهُمَّ اغْفِرْ
لِي ذُنُوبِي، وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ فَضْلِكَ))

"Allah'ın adıyla, Allah'ın selâmı,
Rasûlullah'ın üzerine olsun.

Allahım! Günahlarımı bağışla ve lütfunun kapılarını bana aç.” [62]

Mescitten çıkarken buna şu duânın da ilâve edilmesini tavsiye ederdi:

((اَللّٰهُمَّ اَعِصْمْنِي مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيْمِ))

“Allahım! Beni, rahmetinden kovulmuş şeytandan koru” [63]

* * * * *

RASÛLULLAH -SALLALLAHU ALEYHİ VE SELLEM-'İN NAMAZ KILIŞI:

Namaz onun gözünün nûru, huzuru ve sıkıntı anlarındaki sığınağı idi.[64] Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- namaza kalktığı zaman

misvakı ağzında oynatırdı. [65]
Sütreye doğru namaza durur ve ona yaklaşırdı. [66] Önüne sütire olarak mızrağı koyar ve ona doğru namaz kılardı. [67] Namaz kılan kişiye önünden kimsenin geçmesine izin vermemesini ve bunu engellemesini emrederdi. [68] Kibleye yönelir, sonra ellerini omuz hizâsına kadar kaldırarak (Allahu Ekber) derdi. [69] Bu esnada parmakları açık, kulaklarının yanında ve avuç içi kibleye yöneliktir. [70] Sonra sağ elinin avucunu, sol elinin üzerine gelecek ve göğsünün üstüne koyardı. [71] Secde yerine bakar ve namazdan çıkıncaya kadar secde yerinden gözünü ayırmazdı. [72]

Sonra namaza şu duâ ile başlardı:

((اَللّٰهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ، اَللّٰهُمَّ اغْسِلْنِيْ مِنْ خَطَايَايَ بِالتَّلْجِ وَالْمَاءِ وَالْبَرْدِ، اَللّٰهُمَّ نَقِّنِيْ مِنْ خَطَايَايَ كَمَا يُنَقَّى الثَّوْبُ الْاَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ))

“Allahım! Doğu ve batının arasını uzaklaştırdığın gibi, beni de günahlarımdan uzaklaştır. Allahım! Beyaz elbisenin kirden temizlendiği gibi, beni de günahlarımdan temizle. Allahım! Beni günahlarımdan kar, su ve dolu ile arındır (temizle).” [73]

Sonra istiâze eder ve şöyle derdi:

((اَعُوْذُ بِاللّٰهِ السَّمِيعِ الْعَلِيْمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيْمِ مِنْ هَمْزِهِ وَ نَفْخِهِ وَ نَفْثِهِ))

"Allah'ın rahmetinden kovulmuş şeytandan, onun vesvese-sininden, küfre götüren kibrinden ve sihirinden, hakkıyla işiten ve bilen Allah'a sığınırım." [74]

Sonra besmeleyi sessiz olarak çekerdi. [75]

Fâtiha sûresini okuduğu zaman, âyetlerin arasında durarak kesik kesik okurdu.

(الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۲)

(Elhamdulillahi Rabbi'l-Âlemîn) âyetini okur, sonra durur.

Sonra:

(الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۳)

(er-Rahmân'ir-Rahîm) âyetini okur,
sonra durur. **Sonra:**

(مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ ءِ)

(Mâliki yevmi'ddîn) âyetini okur ve
sûrenin sonuna kadar bu şekilde
okurdu.

Kıraatinin tamamında âyet
sonlarında bu şekilde durur, bir
sonraki âyetle bitiştirerek
okumazdı.[76] Kıraatini uzatarak
okurdu.[77] Fâtiha sûresini okuyup
bitirdiği zaman sesli olarak ve sesini
uzatıp "âmîn" derdi.[78] Âmin
demesi, meleklerin âmîn demesine
denk gelen kimsenin geçmiş (küçük)
günahlarının bağışlanacağını
söylerdi.[79] Sabah namazının

farzında, Fatiha'dan sonra “**tıval-i mufassal**” denilen kısa âyetli uzun sûreleri (**Kâf sûresinden Murselât sûresine kadar olan sûrelerden**) okurdu.[\[80\]](#) Sabah namazının farzında altmış ile yüz âyet arasında okurdu.[\[81\]](#) Bazen de uzun âyetli sûrelerden okurdu.[\[82\]](#) Cuma günü sabah namazının farzının birinci rekâtında “**Secde**” sûresini, ikinci rekâtında ise, “**İnsan**” sûresini okurdu.[\[83\]](#) Öğle namazının farzının ilk iki rekâtının her birinde otuz âyet, son iki rekâtının her birinde on beş âyet veya bunun yarısı; ikindi namazının farzının ilk iki rekâtının her birinde on beş âyet, son iki rekâtının her birinde bunun yarısı kadar okurdu.[\[84\]](#) Öğle ve ikindi

namazının farzının son iki rekâtında bazen sadece fâtihayı okurdu.[85] Bazen okuduğu âyetleri onlara işittirirdi (sahâbenin işiteceği şekilde okurdu).[86] Akşam namazının farzında bazen “kısar-ı mufassal” denilen kısa âyetli kısa sûreleri[87] (Duhâ sûresinden Nâs sûresine kadar olan sûrelerden), bazen de Tur ve A'râf gibi uzun sûreleri okurdu.[88] Yatsı namazının farzında ise, “Evâsit-ı Mufassal” denilen kısa âyetli orta sûreleri okurdu.[89]

Kıraati bitirdiği zaman ellerini kaldırır, tekbir alır ve rükûa varırdı.[90] Rükûda iken ellerini dizlerine koyar,[91] sanki onları

tutuyormuş gibi kavrar,[92]
 parmaklarının arasını açar,[93]
 dirseklerini yanlarından
 uzaklaştırır,[94] sırtını yayar ve
 düzleştirir,[95] başını kaldırmaz,
 indirmez, bu ikisinin arası bir
 durumda tutardı.[96]

Rükûda iken üç defa şöyle derdi:

((سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ))

“Büyük Rabbimi bütün
 noksanlıklardan tenzih ederim.”[97]

Bazen bunu daha fazla tekrarlar,
 bazen şunları ilâve ederdi:

((سُبُّوحٌ، قُدُّوسٌ، رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ))

“Rükû ve secdem her türlü noksanlıklardan, ortak edin-mekten, ulûhiyete ve yaratana lââyık olmayan şeylerden uzak ve temiz olan, meleklerin ve Rûh'un Rabbi (Allah) içindir.” [98]

((سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي))

“Rabbimiz olan Allahım! Sana hamd ederek, seni tüm noksanlıklardan tenzih ederim. Allahım! Beni bağışla.” [99]

Bu duâyı rükû ve secdesinde çokça tekrarları.

Nitekim Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

"Dikkat edin! Ben, secde veya rükûda Kur'an okumaktan men edildim. Rükûda iken Rabbi yüceltin, secdede ise çokça duâ etmeye çalışın. Çünkü rükûda yapılan duâ, sizin için kabul edilmeye daha layıktır." [\[100\]](#)

Sonra:

((سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ))

“Allah, kendisine hamd edenin hamdini kabul etti.”

Diyerek belini rükûdan doğrulturdu.
[Doğrulurken ellerini kaldırır ve ayakta iken:](#)

((رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ))

“Rabbimiz! Hamd, yalnızca sanadır.” derdi.[\[101\]](#)

Bu duâyı bazen vav’sız söyler, bazen başında “Allahumme” ile birlikte, bazen de bu lafız olmadan söylerdi.[\[102\]](#)

Nitekim Rasûlullah - sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

"İmam 'semiallahu limen hamideh' dediğinde “Allahumme Rabbenâ lekel- hamd” diyen kimsenin sözü meleklerin sözüne denk gelirse, geçmiş (küçük) günahları bağışlanır." [\[103\]](#)

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- **daha sonra:**

((حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ))

“Riyâdan uzak ve bereketi kesilmeyen çokça hamd..” diyenin bu ilâvesini tasdik etmiş ve şöyle demişti :

"Otuz küsur melek gördüm ve bu sözü ilk önce hangimiz yazarız diye yarışıyorlardı."[\[104\]](#)

Bazen de şu ilâveyi yapardı:

((مِلْءَ السَّمَاوَاتِ وَمِلْءَ الْأَرْضِ وَمِلْءَ مَا شِئْتَ
مِنْ شَيْءٍ بَعْدُ))

“Gökler dolusu, yer dolusu ve bundan sonra dilediğin şeyler dolusunca hamd sanadır.”[\[105\]](#)

Sonra tekbir alır ve secdeye varırdı.[\[106\]](#) Secdede burnunu ve alnını yere yerleştirir,[\[107\]](#) avuçlarına dayanır, onları yere yayar,[\[108\]](#) parmaklarını kapatır, onları kıbleye yöneltir,[\[109\]](#) omuzları hizâsında,[\[110\]](#) bazen kulakları hizâsında bulundururdu.[\[111\]](#) Dizlerini ve ayak parmaklarının uçlarını yere yerleştirir[\[112\]](#) ve ayak parmaklarını kıbleye yöneltirdi.[\[113\]](#) Baldırları ile bacaklarının ve karnının arasını açardı ve koltuk altlarının beyazı arkasından görününceye kadar

kollarını yanlarından
uzaklaştırırdı. [\[114\]](#)

Secdesinde üç defa şöyle derdi:

((سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى))

“Yüce olan Rabbimi tüm
noksanlıklardan tenzih ederim.”
[\[115\]](#)

Bazen bunu daha fazla tekrar eder
ve rükûda zikrettiğimiz duâları da
söyler ve şöyle duâ ederdi:

((اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِيْ ذَنْبِيْ كُلَّهُ، دِقَّةً وَجِلَّةً، وَأَوَّلَهُ
وَأَخِرَهُ، وَعَلَانِيَتَهُ وَسِرَّهُ))

“Allahım! Günahlarımın hepsini;
küçüğünü ve büyüğünü, ilkini ve

sonunu, gizlisini ve âşikarını
bağışla.” [\[116\]](#)

Ayrıca şöyle duâ ederdi:

((اَللّٰهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ وَ بِكَ اَمَنْتُ، وَ لَكَ اَسَلْتُ،
سَجَدَ وَجْهِي لِلَّذِي خَلَقَهُ، وَ صَوَّرَهُ، وَ شَقَّ سَمْعَهُ
وَ بَصَرَهُ، تَبَارَكَ اللهُ اَحْسَنُ الْخَالِقِينَ))

“Allahım! Sana secde ettim, sana
îmân ettim ve sana teslim oldum.
Yüzüm; kendisini yaratan ve ona
şekil veren, onda göz ve kulak açan
(Allah)a secde etti. Takdir eden ve
şekil verenlerin en güzeli olan
Allah'ın bereketi pek çoktur.” [\[117\]](#)

((اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَعُوْذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَ
بِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوْبَتِكَ وَ اَعُوْذُ بِكَ مِنْكَ لَا اَحْصِي
تَنَاءً عَلَيْكَ اَنْتَ كَمَا اَتْنَيْتَ عَلٰى نَفْسِكَ))

“Allahım! Gazabından rızana, cezalandırmandan affına; senden yine sana sığınırım. Sana olan övgüleri sayamam. Sen, kendini övdüğün gibisin.” [\[118\]](#)

O şöyle buyururdu:

“Kulun Rabbinin rızâsına ve ihsanına en yakın olduğu an, secde halidir. O halde secdede çokça duâ edin.” [\[119\]](#)

Sonra tekbir getirerek başını secdeden kaldırır, [\[120\]](#) oturup doğrulur, sol ayağını yere yayar ve üzerine oturur, sağ ayağını parmakları kibleye gelecek şekilde diker, [\[121\]](#) avuçlarını baldırlarının

veya dizlerinin üzerine
koyardı.[\[122\]](#)

İki secde arasında şu duayı okurdu:

((اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِيْ، وَ ارْحَمْنِيْ، وَ اهْدِنِيْ،
وَ اجْبُرْنِيْ، وَ عَافِنِيْ وَ ارْزُقْنِيْ، وَ ارْفَعْْنِيْ))

“Allahım! Beni bağışla, bana
merhamet et, beni doğru yola ilet,
beni islah eyle, bana âfiyet ver, bana
rızık ver ve beni yücelt.” [\[123\]](#)

Bazen de şöyle derdi:

((رَبِّ اغْفِرْ لِيْ، رَبِّ اغْفِرْ لِيْ))

“Rabbim! Beni bağışla. Rabbim!
Beni bağışla.” [\[124\]](#)

İki secde arasında yaklaşık bir secde
süresi kadar otururdu.[\[125\]](#) Sonra

tekrar secdeye varır ve birinci secdede yaptığının aynısını yapar, sonra elleriyle yere dayanarak ikinci rekâta kalkardı.

Teşehhütteki oturuşuna gelince sağ elini, sağ baldırının veya sağ dizinin üzerine koyar, başparmağından sonraki işâret parmağı ile kıbleye doğru işâret eder,[126] hareket ettirerek onunla duâ eder,[127] bakışını ona diker,[128] sağ elinin diğer bütün parmaklarını kapatır[129] veya başparmağı ile orta parmağını halka yapar[130] ve sol elini sol baldırının veya sol dizinin üzerine parmaklarını yayarak koyardı.[131] Teşehhüdde (yapılan

duâlardan birisinde) şöyle duâ ederdi:

((التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ، وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَىٰ عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ. أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ))

“Bütün mülkler, ibâdetler ve güzel sözler, ancak Allah içindir.Ey peygamber! Allah’ın selâmı, rahmeti ve bereketi senin üzerine olsun.Selâm, bizim ve Allah’ın iyi kullarının üzerine olsun. Allah’tan başka hakkıyla ibâdete lâayık hiçbir ilah olmadığına şehâdet ederim. Ve yine Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in O’nun kulu ve elçisi olduğuna şehâdet ederim.” [\[132\]](#)

Sonra birçok şekilde rivâyet olunan duâlardan birisiyle kendisine şöyle salâvat getirirdi:

((اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى اِبْرَاهِيْمَ وَعَلَى آلِ اِبْرَاهِيْمَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ، اَللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى اِبْرَاهِيْمَ وَعَلَى آلِ اِبْرَاهِيْمَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ))

“Allahım! İbrahim’i ve İbrahim’in âilesini meleklerinin yanında methettiğin gibi, Muhammed’i ve Muhammed’in âilesini de meleklerinin yanında methet. Şüphesiz ki sen; çok övülensin, şeref sahibisin. Allahım! İbrahim’i ve İbrahim’in âilesini mübârek kıldığın gibi, Muhammed’i ve

Muhammed'in âilesini de mübarek kıl. Şüphesiz ki sen; çok övülensin, şeref sahibisin.” [\[133\]](#)

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- üçüncü rekâta kalktığı zaman tekbir alır ve ellerini kaldırırdı.[\[134\]](#) Son teşehhüd için oturduğu zaman birinci teşehhüde yaptığığının aynısını yapardı ancak bu teşehhüde teverruk ederek otururdu. Yani sağ ayağını diker[\[135\]](#) ve sol ayağını sağ baldırının ve bacağının altına yerleştirirdi.[\[136\]](#)

O şöyle derdi:

"Biriniz teşehhüdü bitirince, [dört şeyin şerrinden Allah'a sığınsın ve şöyle desin:](#)

((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ وَمِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ))

“Allahım! Cehennem ve kabir azabından, hayat ve ölüm fitnesinden ve Mesih Deccal fitnesinin şerrinden sana sığınırım.”[\[137\]](#)

Sonra istediği şekilde duâ etsin.[\[138\]](#)

Ebu Bekir’e -Allah ondan râzı olsun- [şu duâyı öğretmişti:](#)

((اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا كَثِيرًا، وَلَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ، فَاعْفِرْ لِي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ وَارْحَمْنِي إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ))

“Allahım! Ben nefsimе çok zulmettim. Günahları ancak sen bağışlarsın. Katından bir mağfiretle beni bağışla ve bana merhamet eyle. Şüphesiz ki sen, çok bağışlayan ve çok merhamet edensin.”[139]

Muaz b. Cebel'e -Allah ondan râzı olsun- her farz namazın arkasından şöyle duâ etmesini tavsiye etti:

((اَللّٰهُمَّ اَعِنِّيْ عَلٰى ذِكْرِكَ، وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ))

“Allahım! Seni zikretmek, sana şükretmek ve sana güzelce ibâdet etmekte bana yardım et.”[140]

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in selâm vermeden önceki son duâsı şu idi:

((اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِيْ مَا قَدَّمْتُ، وَ مَا اَخَّرْتُ، وَ مَا
 اَسْرَرْتُ، وَ مَا اَعْلَنْتُ، وَ مَا اَسْرَفْتُ، وَ مَا
 اَنْتَ اَعْلَمُ بِهِ مِنِّي، اَنْتَ الْمُقَدِّمُ، وَ اَنْتَ
 الْمُؤَخِّرُ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ))

“Allahım! İşlediğim günahları, yapmam gerekip de yapmadığım ibâdetleri, gizli ve aşikâr işlediğim, haddi aştığım ve benden daha iyi bildiğin bütün günahları bağışla. Dilediğini kendine itaatte öne alansın, dilediğini de bundan geciktirensin. Senden başka hakkıyla ibâdete lâayık hiçbir ilah yoktur.”[\[141\]](#)

Sonra:

"Esselamu aleykum ve rahmetullah" diyerek önce sağına, sonra soluna selâm verirdi. Bu esnada sağ ve sol yanaklarının beyazlığı görününceye kadar başını sağa ve sola çevirirdi.[\[142\]](#)

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- [namazını selâm verip bitirdiği zaman üç defa:](#)

"Estağfirullah" der, [sonra:](#)

((اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ تَبَارَكْتَ يَا ذَا
الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ))

“Allahım! Sen Selâm’sın (her türlü ayıp ve noksanlıklardan uzaksın), selâmet sendendir (selâmeti veren

de, vermeyen de sensin).Ey azamet ve ikram sahibi! Senin bereketin pek çoktur.”[143]

Sonra şöyle duâ ederdi:

((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ
الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، اَللّٰهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا
أَعْطَيْتَ، وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ
مِنْكَ الْجَدُّ))

“Allah’tan başka hakkıyla ibâdete lââyık hiçbir ilah yoktur.O, birdir ve hiçbir ortağı yoktur. Mülk O’nundur, hamd da O’nadır.O, her şeye gücü yetendir. Allahım! Senin verdiğine mâni olacak, senin mâni olduğuna da verecek hiç kimse yoktur. Makam sahibinin sahip olduğu şeyler, senin yanında

kendisine hiçbir fayda vermez.”

[144]

((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَ لَهُ
الْحَمْدُ وَ هُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ
إِلَّا بِاللَّهِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَ لَا نَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ، لَهُ
النِّعْمَةُ وَ لَهُ الْفَضْلُ وَ لَهُ الثَّنَاءُ الْحَسَنُ، لَا إِلَهَ
إِلَّا اللَّهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَ لَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ))

“Allah’tan başka hakkıyla ibâdete
lâyık hiçbir ilah yoktur. O, birdir ve
hiçbir ortağı yoktur. Mülk
O’nundur, hamd da O’nadır. O,
herşeye gücü yetendir. Güç ve
kuvvet ancak Allah’tandır. Allah’tan
başka hakkıyla ibâdete lââyık hiçbir
ilah yoktur. O’ndan başkasına asla
ibâdet etmeyiz. Nimet ve fazilet
O’nundur. Bütün güzel övgüler

O'nadır. Allah'tan başka hakkıyla ibâdete lâayık hiçbir ilah yoktur. Kâfirler hoşlanmasa da dîni (ibâdeti), yalnızca O'na has kılarız.”[145]

((رَبِّ قِنِي عَذَابَكَ يَوْمَ تَبْعَثُ عِبَادَكَ))

"Rabbim! Kullarını yeniden dirilteceğin günde beni cehennem azabından koru." [146]

O, ümmetine her farz namazdan sonra otuz üç defa “Sübhanallah”, otuz üç defa “Elhamdülillah”, otuz üç defa “Allahu Ekber” demelerini, bunu:

((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَ لَهُ الْحَمْدُ وَ هُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ))

“Lâ ilâhe illallahu vahdehû lâ şerîke leh, lehul-mülkü ve lehul-hamdu ve huve alâ kulli şey’in kadîr /Allah’tan başka hakkıyla ibâdete lââyık hiçbir ilah yoktur. O, birdir ve ortağı yoktur. Mülk O’nundur, hamd da O’nadır. Onun her şeye gücü yeter.”[\[147\]](#)

Diyerek yüze tamamlamalarını tavsiye etmiş ve bunu söyleyenin denizköpükleri kadar da olsa günahlarının bağışlanacağını haber vermiştir.[\[148\]](#) Zikrederken sesini yükseltir[\[149\]](#), tesbihleri eli ile sayardı.[\[150\]](#) Her farz namazın arkasından “Âyetel-kürsî”yi okuyan kimseyi, ölümden başka hiçbir şeyin cennete girmesine engel olamayaca-

ğını haber vermiştir.[\[151\]](#) Her farz namazın arkasından İhlâs, Felâk ve Nâs sûrelerini okumayı emretmiştir.[\[152\]](#)

Sabah namazının farzını kıldığında selâm verince şöyle derdi:

((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا، وَرِزْقًا طَيِّبًا، وَعَمَلًا مُتَقَبَّلًا))

“Allahım! Senden, faydalı bir ilim, temiz bir rızık ve kabul olunan bir amel dilerim.” [\[153\]](#)

O şöyle söyledi:

"Her kim, akşam ve sabah namazının farzından sonra (namaz kıldığı yerden) ayrılmadan önce diz çökerek on defa:

((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَ لَهُ
الْحَمْدُ يُحْيِي وَ يُمِيتُ وَ هُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
((

“Lâ ilâhe illallahu vahdehû lâ şerîke leh, lehul-mülkü ve lehul-hamdu, yuhyî ve yumîtu ve huve alâ kulli şey'in kadîr/ Allah'tan başka hakkıyla ibâdete lââyık hiçbir ilah yoktur. O, birdir ve ortağı yoktur. Mülk O'nundur, hamd da O'nadır. O, yaşatır ve O, öldürür. Onun, her şeye gücü yeter.”

Derse, Allah Teâlâ her biri için ona on sevap yazar, on günahını siler, onu on derece yükseltir, bunlar hoşuna gitmeyen şeylere ve Allah'ın rahmetinden kovulmuş şeytana karşı

kendisi için bir sığınak olur ve şirkten başka hiçbir günah ona zarar veremez. Onun söylediğinden daha fazla söyleyen kimse hariç insanların amelce en faziletlisi olur." [\[154\]](#)

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- beş vakit namazı devamlı kılardı. Allah Teâlâ'nın bu namazları kullarına gece ve gündüz olmak üzere farz kıldığını haber vermişti. [\[155\]](#) Allah Teâlâ'nın beş vakit namaz ile kullarının günahlarını sildiğini, [\[156\]](#) güzelce abdest alıp huşu içinde ve güzelce rükû ederek bu namazları edâ edenin büyük günah işlemedikçe bunların kendisinden önceki günahlara

keffâret olaca-ğın[157] ve beş vakit namazı terk edenin kâfir olacağını haber vermişti.[158]

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- **namazları mescitte cemaatle kılmaya teşvik ederek şöyle buyurdu:**

"Bir kimsenin cemaatle kıldığı namazının sevabı,evinde ve çarşısında (**işyerinde**) tek başına kıldığı namazının sevabından yirmi beş derece daha faziletlidir. Çünkü o, güzelce abdest alıp sadece mescitte namaz kılmak için çıkarsa, attığı her adıma karşılık bir derecesi yükseltilir, bir günahı da silinir. **Namaz kılarken namazgâhında**

bulunduğu müddetçe melekler devamlı olarak onun için şöyle istiğfar ederler: Allahım! Onu bağışla. Allahım! Ona merhamet eyle! Namazı beklediği sürece namaz-daymış gibi olur." [\[159\]](#)

Mescitte cemaate gelmeyenlerin evlerini yakmayı bile düşünmüş [\[160\]](#) ve şöyle buyurmuştu:

"Her kim, yatsı namazını cemaatle kılarsa, sanki gecenin yarısını ibâdetle geçirmiş gibi olur. Kim sabah namazını da cemaatle kılarsa, sanki gecenin tamamını ibâdetle geçirmiş gibi olur." [\[161\]](#)

İkinci ve sabah namazlarını cemaatle kılan kimsenin cennete gireceğini haber vermişti.[\[162\]](#)

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- revâtip (müekked) sünnetlere de devam ederdi. Nitekim Abdullah b. Ömer -Allah ondan ve babasından râzı olsun- şöyle der:

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den on rekât namaz öğrendim: İki rekât öğleden önce, iki rekât öğleden sonra, iki rekât akşamdan sonra evinde, iki rekât yatsıdan sonra evinde ve iki rekât sabah namazından önce."[\[163\]](#)

Bazen öğleden önce evinde dört rekât kılardı.[\[164\]](#) Akşam namazının

sünnetinde Kâfirûn ve İhlâs sûrelerini okurdu.[\[165\]](#) Sabah namazının sünnetinde bazen bu iki sûreyi, bazen de birinci rekâta Bakara sûresinin 136. âyeti olan şu âyeti:

(قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ إِلَى
إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ
وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ وَمَا أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِنْ
رَبِّهِمْ لَا نَفَرَقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ.)
[سورة البقرة الآية : ١٣٦]

“Biz, Allah’a ve bize indirilene; İbrahim, İsmail, İshak, Yakup ve torunlarına indirilene, Musa ve İsa’ya verilenlerle Rableri tarafından diğer peygamberlere verilenlere, onlardan hiçbirisi arasında fark

gözetmeksizin inandık ve biz, sadece Allah’a teslim olduk.”[166]

İkinci rekâta ise ile Âl-i İmrân sûresinin 64. âyeti olan şu âyeti okurdu.[167]

(قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا
وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا
يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللَّهِ فَإِن تَوَلَّوْا
فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ) [سورة آل عمران
الآية : ٦٤]

“(Ey Muhammed!) De ki:Ey Ehli kitap! Sizinle bizim aramızda müşterek olan bir söze gelin: Allah’tan başkasına ibâdet etmeyelim; O’na hiçbir şeyi ortak koşmayalım ve Allah’ı bırakıp da kimimiz kimimizi ilahlaştırmayalım.

(Ey mü'minler!) Eğer onlar (bu güzel dâvetten) yüz çevirirlerse, işte o zaman: Şâhit olun ki biz müslümanlarız! deyin.” [\[168\]](#)

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- kuşluk namazını kıları. [\[169\]](#) Bu namazı Ebu Hüreyre’ye -Allah ondan râzı olsun- tavsiye etmiş [\[170\]](#) ve bunun vücuttaki mafsalların (360 eklemin) bir günlük sadakası yerine geçeceğini [\[171\]](#) yani 360 sadakaya denk olacağını söylemişti. O, ikindi namazından önce de dört rekât namaz kılar ve bu namazın her iki rekâtının sonunda selâm verirdi (dört rekâtı, iki selâmda kıları). [\[172\]](#)

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurnuştu:

"İkindi namazının farzından önce dört rekât (nâfile) namaz kılana Allah merhamet etsin." [173]

* * * * *

PEYGAMBER -SALLALLAHU ALEYHİ VE SELLEM-'İN SABAH VE AKŞAMLARI OKUDUĞU DUÂLAR:

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- sabah namazını kıldığı zaman namaz kıldığı yerde oturur ve güneş doğuncaya kadar Allah'ı zikrederdi. [174]

Sabah olunca şöyle derdi:

((اَللّٰهُمَّ بِكَ اَصْبَحْنَا، وَبِكَ اَمْسَيْنَا، وَبِكَ نَحْيَا،
وَبِكَ نَمُوتُ وَ اِلَيْكَ النُّشُورُ))

“Allahım! Senin yardımınla sabahlar ve yine senin yardı-mınla akşamlarız. Senin yardımınla yaşar ve senin yardımınla ölürüz. Ve dönüş, yalnızca sanadır.”

Akşam olduğu zaman “senin yardımınla akşamlarız" diye başlar “Ve dönüş, yalnızca sanadır” diye bitirirdi. [\[175\]](#)

Şöyle de derdi:

((اَصْبَحْنَا وَ اَصْبَحَ الْمَلِكُ لِلّٰهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ، لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، رَبِّ اَسْأَلُكَ خَيْرَ مَا فِي هَذَا الْيَوْمِ وَ خَيْرَ مَا بَعْدَهُ وَ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا

فِي هَذَا الْيَوْمِ وَشَرِّ مَا بَعْدَهُ، رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنَ
الْكَسَلِ، وَسُوءِ الْكِبَرِ، رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابٍ
فِي النَّارِ وَعَذَابٍ فِي الْقَبْرِ))

“Mülk, Allah’a âit olduğu halde sabahladık. Hamd Allah’adır. Allah’tan başka hakkıyla ibâdete lâayık hiçbir ilah yoktur. O, tektir ve ortağı yoktur. Mülk O’nundur. Hamd, O’nadır. Onun her şeye gücü yeter. Rabbim! Senden bu günde olan ve bu günden sonraki hayrı ister; bu günün şerrinden ve bu günden sonraki şerden de sana sığınırım. Rabbim! Tembellikten ve ihtiyarlığın kötülüğünden sana sığınırım. Rabbim! Cehennem ve kabir azabından sana sığınırım.”

Akşam olunca “sabahladık” yerine “akşamladık” kelimesini, “bu günün” yerine “bu gecenin” kelimesini kullanırdı.

Şöyle de derdi:

((أَصْبَحْنَا عَلَى فِطْرَةِ الْإِسْلَامِ، وَعَلَى كَلِمَةِ
الْإِخْلَاصِ وَعَلَى دِينِ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ، وَعَلَى مِلَّةِ أَبِيْنَا إِبْرَاهِيمَ حَنِيفاً مُسْلِماً وَمَا
كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ))

“İslâm fitratı, ihlas (tevhîd) kelimesi ve Peygamberimiz Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-’in dini üzere; hanif ve müslüman olan, müşriklerden olmayan babamız İbrahim’in milleti üzere sabaha eriştik.”[\[177\]](#)

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- sabah ve akşamları şu duâları hiç terk etmezdi:

((اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ، اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي
دِيْنِيْ وَدُنْيَايَ وَاَهْلِيْ، وَمَالِيْ، اَللّٰهُمَّ اسْتُرْ
عَوْرَاتِيْ، وَامِنْ رَّوْعَاتِيْ، اَللّٰهُمَّ احْفَظْنِيْ مِنْ بَيْنِ
يَدَيِّ، وَمِنْ خَلْفِيْ، وَعَنْ يَمِيْنِيْ، وَعَنْ شِمَالِيْ،
وَمِنْ فَوْقِيْ، وَاَعُوْذُ بِعَظَمَتِكَ اَنْ اُغْتَالَ مِنْ تَحْتِيْ
(

“Allahım! Dünya ve âhirette senden af ve âfiyet dilerim. Allahım! Dinim, dünyam, âilem ve malım hakkında senden af ve âfiyet dilerim. Allahım! Ayıplarımı gizle ve beni korkularımdan emin kıl. Allahım! Beni önümden,

arkamdan,sağımdan, solumdan ve üstümden (gelecek belâlara karşı) koru. Altımdan yere batırı-larak helak edilmekten senin azametine sığınırım” [\[178\]](#)

Sabah ve akşamları şu duâyı üçer defa tekrar ederdi:

((اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي بَدَنِي، اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي سَمْعِي،
اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي بَصَرِي، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ. اللَّهُمَّ إِنِّي
أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكُفْرِ وَالْفَقْرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ
الْقَبْرِ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ))

“Allahım! Bedenime âfiyet ver.
Allahım! Kulağıma âfiyet
ver.Allahım! Gözüme âfiyet ver.
Senden başka hakkıyla ibâdete lâayık
hiçbir ilah yoktur. Allahım!
Küfürden ve fakirlikten sana

sığınırım.Kabir azabından sana
sığınırım.Senden başka hakkıyla
ibâdete lâayık hiçbir ilah
yoktur.”[179]

Şu duânın “Seyyidü’l-İstiğfar”
olduğunu ve onu gece veya gündüz
okuyup da o gün ölenin cennetlik
olduğunu haber vermişti[180]:

((اَللّٰهُمَّ اَنْتَ رَبِّيْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ خَلَقْتَنِيْ وَ اَنَا
عَبْدُكَ، وَ اَنَا عَلٰى عَهْدِكَ وَ وَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ،
اَعُوْذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ، اَبُوْءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ
عَلَّيْ، وَ اَبُوْءُ بِذَنْبِيْ فَاغْفِرْ لِيْ فَاِنَّهُ لَا يَغْفِرُ
الذُّنُوْبَ اِلَّا اَنْتَ))

“Allahım! Sen benim Rabbimsin.
Senden başka hakkıyla ibâdete lâayık
hiçbir ilah yoktur. Beni sen yarattın
ve ben senin kulunum. Gücüm

yettiğince sana verdiğim söz
üzereyim. Yaptıklarımın şerrinden
sana sığınırım. Üzerimdeki nimetini
ve günahlarımı kabul ediyorum.
Beni bağışla. Şüphesiz günahları
ancak sen bağışlarsın.”[181]

Sabah akşam üçer defa İhlâs, Felâk
ve Nâs sûrelerini okumanın insanı
her şeyden (belâdan)
koruyacağını,[182] sabah-akşam üç
defa:

((بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي
الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ))

“İsmiyle yerde ve gökte hiçbir şeyin
zarar veremeyeceği Allah’ın adıyla
(başlarım). O, hakkıyla işiten ve her
şeyi bilendir.”[183]

Diyen kimseye hiçbir şeyin zarar veremeyeceğini söylemişti. [\[184\]](#)

Ebu Bekir'e -Allah ondan râzı olsun- [sabah ve akşamları şöyle demesini öğretmişti:](#)

((اَللّٰهُمَّ عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ
وَالْاَرْضِ، رَبَّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِيْكَهُ، اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلٰهَ
اِلَّا اَنْتَ، اَعُوْذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِيْ، وَمِنْ شَرِّ
الشَّيْطَانِ وَشِرْكِهِ، وَاَنْ اَقْتَرِفَ عَلٰى نَفْسِيْ سُوْءًا،
اَوْ اَجْرَهُ اِلٰى مُسْلِمٍ))

“Gizli ve âşıkarı bilen,göklerin ve yerin yaratıcısı Allahım! Her şeyin Rabbi ve sahibi! Senden başka hakkıyla ibâdete lâyık hiçbir ilah olmadığına şehâdet ederim. Nefsimin şerrinden sana sığınırım. Şeytan ve şirkinin şerrinden,

nefsime kötülük etmekten veya o kötülüğü bir müslümana götürmekten sana sığınırım.”[\[185\]](#)

Kızı Fâtıma’ya -Allah ondan râzı olsun- [sabah ve akşamları şu duâyı okumasını tavsiye etmişti:](#)

((يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ! بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيْثُ، أَصْلِحْ لِّيْ شَأْنِيْ كُلَّهُ، وَلَا تَكِلْنِيْ لِيْ نَفْسِيْ طَرْفَةَ عَيْنٍ))

“Ya Hayy, Ya Kayyûm! Senin rahmetinle yardım dilerim. Bütün işlerimi düzelt ve beni göz açıp kapayıncaya kadar -bile olsa- nefsimi bırakma.”[\[186\]](#)

Şöyle buyurmuştu:

"Her kim, [sabah ve akşamları yüzer defa:](#)

((سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ))

“Allah’a hamdederek, O’nu tüm noksanlıklardan tenzih ederim.”

Derse, başkası onun kadar veya daha çok söylemedikçe kıyâmet gününde onun getirdiğinden daha faziletli bir amel getiremez.”[\[187\]](#)

Denizköpüğü kadar da olsa bunu söyleyenin günahlarının silineceğini haber vermişti.[\[188\]](#)

Ve şöyle demişti:

"Her kim, **günde yüz defa:**

((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ))

“Allah’tan başka hakkıyla ibâdete lââyık hiçbir ilah yoktur. O, birdir ve hiçbir ortağı yoktur. Mülk O’nundur, hamd da O’nadır. Onun her şeye gücü yeter.”

Derse, on köle azat etmiş gibi sevap alır. Bununla ona yüz hasene yazılarak kendisinden yüz günah silinir.O gün akşam oluncaya kadar şeytandan korunur.Bundan daha çok amel işleyen kimseden başka, hiç kimse onun getirdiğinden daha faziletlisini getiremez.”[\[189\]](#)

O şöyle demişti:

"Her kim, sabah ve akşam olunca bana onar defa salât getirirse,

kıyâmet günü şefaati ona yetişir."

[190]

Sadece sabah olunca yapılan duâ:

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- **buyurdu ki:**

((رَضِيتُ بِاللَّهِ رَبًّا، وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا، وَبِمُحَمَّدٍ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَبِيًّا))

“Rab olarak Allah’tan, dîn olarak İslam’dan, Peygamber olarak Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-’den râzı oldum.”

Derse, ben onu elinden tutup cennete götüreceğime kefilim.”

[191]

Sadece akşam olunca yapılan duâ:

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-:

"Akşam olduğu zaman üç defa:

((أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ))

“Yarattığı mahlûkatın şerrinden,Allah’ın eksiksiz sözlerine sığınırım.”

Diye kimseye, o gece yılan ve akrep gibi, hiçbir zehirli hayvanın zarar veremeyeceğini haber vermişti. [\[192\]](#)

* * * * *

PEYGAMBER -SALLALLAHU
ALEYHİ VE SELLEM-'İN
YEMEK YİYİŞİ VE SU İÇİŞİ:

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- yemek konusunda olanı reddetmez, olmayanı istemezdi. Önüne helâl olan hangi yemek getirilirse yerdi. Fakat nefsinin çekmediği bir şey olursa, onu haram kılmaksızın terk ederdi. Hiçbir yemeği ayıplamazdı. Hoşlanırsa yerdi, hoşlanmazsa bırakır, yemezdi. [\[193\]](#) Önüne yemeği getiren kimsenin gönlünü hoş etmek için yediği yemeği överdi. [\[194\]](#) Bulabildiği zaman yer, bulamadığında ise sabrederdi. Hatta açlıktan karnına taş bile bağlamıştı. Açlıktan bütün gün kıvranıp karnını doyuracak kötü hurma bile bulamadığı olurdu. [\[195\]](#) Evlerinde aylarca yemek pişirmek

için ateş yanmadığı görülürdü.[\[196\]](#)
 Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- [evine girdiği zaman:](#)
 "Yanınızda yiyecek bir şey var mı?"
 diye sorar, [hayır denilirse:](#) "O halde
 ben orucum" derdi.[\[197\]](#) Pazartesi
 ve Perşembe günleri oruç
 tutardı.[\[198\]](#) Hicrî her aydan üç gün
 oruç tutardı.[\[199\]](#) Yemeğinin
 başında besmele çeker, [sonunda](#)
[hamd eder ve şöyle derdi:](#)

((الْحَمْدُ لِلَّهِ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ غَيْرَ
 مَكْفِيٍّ وَلَا مُودَّعٍ، وَلَا مُسْتَغْنَى عَنْهُ رَبَّنَا))

“Riyâdan uzak ve bereketi
 kesilmeyen çok, sonsuz ve terk
 olunmayan, kendisinden müstağni

olunmayarak yapılan hamd,
Rabbimiz Allah'adır.”[200]

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve
sellem- şöyle derdi:

"Her kim, yemeği yer de:

((الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنِي هَذَا وَ رَزَقَنِيهِ مِنْ
غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّي وَ لَا قُوَّةٍ))

“Benden hiçbir hareket ve kuvvet
harcamaksızın bana bu yemeği
yediren ve beni onunla rızıklandıran
Allah’a hamd olsun.”

Derse geçmiş günahları
bağışlanır.”[201]

Üç parmağı ile yer ve bitirdiği
zaman parmaklarını silmeden önce

yalardı.[202] Sağ elle yenmesini emreder, şeytanın sol eliyle yediğini ve içtiğini söylerdi.[203] Bir şeye yaslanarak yemek yemezdi.[204] Çoğunlukla yemeğini yere koyar, ayakta su içmeyi yasaklardı.[205] Genellikle oturarak su içerdi.[206] Bir şey içtiği zaman kabın dışından üç defa nefes alırdı ve şöyle derdi: [207]

"Bu, susuzluğu daha iyi giderici, daha sağlıklı ve kolayca yudumlamaya daha elverişlidir"

Kendisine yedirene veya içirene şöyle duâ ederdi:

((اَللّٰهُمَّ اطْعِمْ مَنْ اطْعَمَنِيْ وَاسْقِ مَنْ سَقَانِيْ))

“Allahım! Bana yemek yedirene sen de yedir, bana su içirene sen de içir.”[208]

Kendisini misafır edene şöyle duâ ederdi:

((اَللّٰهُمَّ بَارِكْ لَهُمْ فِیْمَا رَزَقْتَهُمْ، وَاعْفِرْ لَهُمْ،
وَارْحَمْهُمْ))

“Allahım! Onlara rızık olarak verdiklerine bereket ver, onları bağışla ve onlara merhamet et.”[209]

* * * * *

PEYGAMBER -SALLALLAHU
ALEYHİ VE SELLEM-'İN
GİYİMİ VE KUŞAMI,

YÜRÜYÜŞÜ VE BİNEĞE BİNİŞİ:

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- **elbise giydiği zaman şöyle derdi:**

((الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي كَسَانِي هَذَا الثَّوْبَ وَرَزَقْنِيهِ مِنْ
غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّي وَلَا قُوَّةٍ))

"Bana bu elbiseyi giydiren ve tarafımdan hiçbir güç ve kuvvet harcamaksızın beni onunla rızıklandıran Allah'a hamd olsun."

[210]

Yeni bir elbise giydiği zaman, sarık veya gömlek veya ridâ her ne ise, **ismini anarak şöyle duâ ederdi:**

((اَللّٰهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ اَنْتَ كَسَوْتَنِيْهِ، اَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِهِ
وَاَوْفَرِ مَا صُنِعَ لَهُ، وَخَيْرِ مَا صُنِعَ لَهُ، وَاَعُوْذُ بِكَ
مِنْ شَرِّهِ وَشَرِّ مَا صُنِعَ لَهُ))

“Allahım! Hamd sana’dır. Bunu bana sen giydirdin. Onun ve yapılış gâyesinin hayırlı olmasını senden dilerim. Onun ve yapılış gâyesinin şer olmasından sana sığınırım.”[\[211\]](#)

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in en sevdiği elbise “kamis”[\[212\]](#) ve “hibera”[\[213\]](#) idi. Kamis, dikişli, iki kollu, yakası açık, (günümüzde arapların giydiği) elbiseye benzer uzun gömlektir. Hibera ise, üzerinde kırmızı çizgileri olan pamuklu Yemen kumaşın-dan yapılan elbisedir. Rasûlullah -

sallallahu aleyhi ve sellem-'in en sevdiği renk, beyaz idi. **Şöyle derdi:**

"Elbiselerinizin en hayırlısı beyaz elbiselerdir. Beyaz giyinin ve ölülerinizi beyaz kumaşa kefenleyin." [\[214\]](#)

Saf kırmızı renkli elbise giymekten hoşlanmazdı ve bunu menetmişti. [\[215\]](#) Rasûlullah - sallallahu aleyhi ve sellem- kadının elbisesini giyen erkeğe ve erkeğin elbisesini giyen kadına lanet etmişti. [\[216\]](#)

Abdullah b. **Amr'ın üzerinde aspurla boyanmış sarı renkli iki elbise görünce şöyle demişti:**

"Bunlar kâfirlerin elbiselerindendir.
Bunları giyme"[217]

Şöhret elbisesini (insanların giymiş oldukları elbiselerden farklı olan elbise),[218] erkeklerin ipekli giymelerini ve altın takmalarını yasaklamıştı.[219] Büyüklük taslamak için elbisenin paçasının yerlerde sürüklenmesini[220] ve mutlak anlamda elbisenin aşık kemiklerinden aşağıya sarkıtılmasını yasaklamış ve şöyle buyurmuştu:

"İzarı (elbisenin alt kısmı)nın paçası, aşık kemiklerinden aşağı sarkan kimse ateştedir." [221]

Onun izarı, incik kemiğinin yarısına kadar gelirdi.[222] Gömleği

giyerken sağından giymeye başlar[223] ve şöyle derdi:

"Elbise giydiğiniz ve abdest aldığınız zaman sağınızdan başlayın." [224]

Elbisesini çıkarırken soldan başlardı. Ayakkabı/terlik giyerken de böyle yapardı. Sağ ayak hakkında şöyle buyurmuştu:

"Bu (sağ ayak), giyilen iki ayağın ilki, çıkarılan iki ayağın sonuncusu olsun." [225]

Tek ayakkabı ile yürümeyi yasaklamıştı. [226] Bazen çıplak ayakla yürürdü. [227] Yürüdüğü zaman yokuştan iniyormuş gibi öne

eğilerek yürürdü. [228] Yürüdüğü zaman ne acele eder, ne de yavaş yürürdü.

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- hayvanına binmek için ayağını üzengiye koyduğu zaman: “Bismillah” derdi. Hayvanın sırtına bindiği zaman: “Elhamdülillah” derdi. Sonra şu âyeti okurdu:

(سبحان الذي سخر لنا هذا وما كنا له مقرنين
وإنا إلى ربنا لمنقلبون) سورة الزخرف من
الآيتين: ١٣-١٤]

“Bunu bizim hizmetimize veren Allah'ı tüm noksanlıklar-dan tenzih ederiz. Yoksa biz buna güç yetiremezdik. Biz şüphesiz (âhirette) Rabbimize döneceğiz.” [229]

Sonra üç defa “Elhamdülillah”, üç defa “Allahü Ekber” der, sonra şöyle duâ ederdi:

((سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي،
فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ))

"Allahım! Seni tüm noksanlıklardan tenzih ederim. Ben nefsimi zulmettim, beni bağışla. Çünkü günahları ancak sen bağışlarsın.”[230]

* * * * *

PEYGAMBER -SALLALLAHU
ALEYHİ VE SELLEM-'İN
AHLÂKI VE İNSANLARLA
İLİŞKİSİ:

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- insanların en güzel yüzlüsü ve en güzel ahlâklısı idi[231]. Söz ve davranışlarında müstehcen, bu işi yapmaya kendini zorlayan ve pazarlarda bağırıp çağıran biri değildi. Kötülüğe kötülükle karşılık vermezdi. Kendisine kötülükte bulunanı affeder ve kusurunu görmezden gelirdi.[232] Allah'ın çizdiği haram sınırlarından biri çiğnenmediği sürece yapılan bir zulmün intikamını almaya asla çalışmazdı ve bu konuda insanlar arasında en çok o öfkelenirdi.İki şey arasında tercih etmek istediği zaman günah olmadığı sürece kolay olanını tercih ederdi.[233] Allah yolunda yaptığı savaşların dışında, eliyle ne

bir köleye, ne bir kadına, ne de bir hizmetçiye vurmuştur. [\[234\]](#)

Enes b. Mâlik -Allah ondan râzı olsun- şöyle der:

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e on yıl boyunca hizmet ettim. Bir defa olsun bana öf bile demedi. Yaptığım hiçbir iş için, niçin onu yaptın; yapmadığım herhangi bir iş için, niçin o işi yapmadın da demedi." [\[235\]](#)

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- birisiyle tokalaştığı veya birisi onunla tokalaştığı zaman, o kimse elini çekinceye kadar elini çekmezdi. [\[236\]](#) Bir kişi ile konuşurken yüzünü de ona doğru

dönerdi ki kendisine insanların en sevimlisi onun olduğunu zannederdi. [\[237\]](#)

Cerir b. Abdullah -Allah ondan râzı olsun- [der ki:](#)

"Müslüman olduğumdan beri Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- beni her gördüğünde tebessüm ederdi." [\[238\]](#)

Abdullah b. el-Hâris -Allah ondan râzı olsun- [der ki:](#)

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'den daha çok tebessüm eden birini görmedim." [\[239\]](#)

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- öyle yavaş konuşurdu ki, bir

kimse onun kelimelerini saymak istese sayardı.[240] Dinleyen herkesin anlayacağı şekilde açık konuşurdu.[241] Hızlı konuşmazdı.[242] Anlaşılsın diye bir kelimeyi üç defa tekrar ederdi.[243] Kendisine bir kişi hakkında hoş olmayan bir bilgi geldiği zaman onun ismini vererek: Filan kişiye ne oluyor ki, **demezdi; fakat şöyle derdi:**

"Birtakım insanlara ne oluyor ki, şöyle şöyle diyorlar", derdi.[244] Her anında Allah'ı zikrederdi.[245] Bir mecliste arkadaşları onun yüz defa istiğfar ettiğini saymışlardı.

O şöyle demişti:

((رَبِّ اغْفِرْ لِي، وَتُبْ عَلَيَّ، إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ
الْغَفُورُ))

‘Rabbim! Beni bağışla ve tevbemi kabul et. Şüphesiz ki sen, tevbeleri çokça kabul eden ve çokça bağışlayansın.’[\[246\]](#)

Şöyle demişti:

"Allah'a yemîn ederim ki ben, günde yetmişden fazla istiğfar ediyorum ve Allah’a tövbe ediyorum."[\[247\]](#)

En çok yaptığı duâ şu idi:

((رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا
عَذَابَ النَّارِ) [سورة البقرة الآية : ٢٠٢]

“Rabbimiz! Bize dünyada iyilik ve âhirette de iyilik (cenneti) ver. Ve

bizi cehennem azabından koru.”

[248]

((يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ ثَبِّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ))

"Ey kalpleri evirip çeviren
(Allahım)! Benim kalbimi senin
dînin üzerinde sabit kıl." [249]

Bir oturumu şu sözlerle bitirirdi:

((سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا
أَنْتَ، أَسْتَغْفِرُكَ وَ أَتُوبُ إِلَيْكَ))

“Allahım! Sana hamd ederek, seni
tüm noksanlıklardan tenzih ederim.
Senden başka hakkıyla ibâdete lâayık
hiçbir ilah olmadığına şehâdet
ederim. Senden bağışlanma diler ve
sana tevbe ederim.” [250]

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- çok hayâlî idi. Öyle ki kendi köşesinde oturan bâkire kızıdan daha utangaçtı. Bir şeyden hoşlanmazsa, hoşnutsuzluğu yüzünden bilinirdi.[\[251\]](#)

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- insanların en cömerdi idi. Kendisinden bir şey istendiğinde asla “hayır” demezdi.[\[252\]](#)
Fakirlikten endişe etmeyen birisinin verşi gibi verirdi.[\[253\]](#)

Şöyle demişti:

"Şayet benim Uhud dağı kadar altınım olsa, üç günden fazla yanımda ondan bir şey kalması beni memnun etmez. Bekletirsem de

sadece ödeyeceğim bir borç kadarını bekletirim." [\[254\]](#)

İnsanların en yumuşak başlı ve sabırlı olanı idi. Birisi gelmiş ve elbisesini sertçe çekerek boynunda iz bırakmış ve ona kötü sözler söylemişti. Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- ona dönüp bakmış, tebessüm edip ona hediyeler verilmesini emretmişti. [\[255\]](#)

O, insanların en cesuru idi. Hatta çok cesur bir sahâbe olan Berâ b. Mâlik -Allah ondan râzı olsun- [der ki:](#)

"Allah'a yemîn ederim ki biz, savaş kızıştığı zaman, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- ile

korunmaya çalışırdık. İçimizde en cesur olanımız, düşmana çok yakın olmasından dolayı savaş sırasında ona en yakın olanımız idi." [\[256\]](#)

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- ashâbının bir ihtiyacı olduğunda onların sığınağı idi. Bilâl gibi bazılarının borcunu öderdi. [\[257\]](#) Bekârlarını evlendirirdi. [\[258\]](#) Câbir'in bir Yahudi'ye olan borcunu ertelemesi için Yahudi'ye üç defa gidip gelmişti. [\[259\]](#) Kocasını şikâyete gelen kadını dinlemişti. [\[260\]](#) Bir adam gelmiş ve devesinin kendisine güçlük çıkardığından şikâyet etmişti. Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- kalkmış, onunla beraber

devesinin yanına gitmiş, bunun üzerine deve de ona sahibinin kendisini çok çalıştırıp az yem verdiğini şikâyet etmişti. [261] Hayvanlar bile kendilerine insaflı davranılması için Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e şikâyetle bulunuyorlardı.

Allah Teâlâ onun hakkında şöyle buyurmakla ne doğru söylemiştir:

(وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ) [سورة
الأنبياء الآية: ١٠٧]

"(Ey Muhammed!) Biz seni, ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik (sana îmân eden, saadete erip kurtulur, îmân etmeyen ise kaybedip hüsrana uğrar)." [262]

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- mütevâzi idi. Dul kadınlarla ve yoksullarla beraber yürüyüp onların ihtiyaçlarını gidermekten çekinmezdi. [\[263\]](#)

Bir kadın geldi ve:

"Benim sana ihtiyacım var", dedi.

Kadına: "Ey falancanın annesi!

Dilersen yolun bir tarafında otur ve ben de oturayım ki ihtiyacını gidereyim', dedi. **(Kadını dinledikten sonra)** ayağa kalkıp gitti ve kadının ihtiyacını giderdi. [\[264\]](#)

Arpa ekmeğine ve uzun süre beklemekten dolayı kokusu değişmiş içyağına davet edilmişti de o bu daveti kabul etmişti. [\[265\]](#)

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- **şöyle demişti:**

"Bana bir paça hediye edilseydi kabul ederdim. Paça yemeğine davet edilseydim, icabet ederdim."[\[266\]](#)

Bir Yahudi'ye zırhını rehin olarak bırakmıştı da ölünceye kadar onu kurtaracak bir imkânı bulamamıştı.[\[267\]](#)

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- çocuklarla şakalaşır ve oynayırdı.

Nitekim Enes b. Mâlik -Allah ondan râzı olsun- **şöyle der:**

"Âile efradına karşı Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'den daha

merhametli hiç kimse
görmedim." [268]

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve
sellem- çocukların yanına uğrar ve
onlara selâm verirdi. [269]

* * * * *

PEYGAMBER -SALLALLAHU ALEYHİ VE SELLEM-'İN EVİNDEKİ YAŞANTISI VE UYKUSU:

Evlerinin yapısı kerpiçten, tavanı
hurma dallarıyla örtülü idi. [270]
Evleri dardı. Namazda secde etmek
istediği zaman, Âişe'ye -Allah
ondan râzı olsun- işâret eder, o da
secde edebilmesi için ayaklarını

toplar, ayağa kalktığı zaman ayaklarını tekrar uzatırdı. [271] İçeri giren kişi eliyle evinin tavanına uzanıp dokunabilirdi. Evine girdiği zaman önce dişlerini misvakla temizlerdi. Evde bulunanlara selâm verirdi. Selâm verirken uyuyanı uyandırmaz, uyanık olana selâmı işittirirdi. [272]

Nitekim Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştu:

"Bir kimse evine girdiği zaman şöyle desin:

((اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْأَلُكَ خَیْرَ الْمَوْلِجِ وَخَیْرَ الْمَخْرَجِ،
بِسْمِ اللّٰهِ وَلَجْنَا، وَبِسْمِ اللّٰهِ خَرَجْنَا، وَعَلَى اللّٰهِ رَبِّنَا
تَوَكَّلْنَا))

“Allahım! Senden, girilen ve çıkılan yerin en hayırlısını dilerim. Allah’ın adıyla girdik, Allah’ın adıyla çıktık ve sadece Rabbimiz Allah'a tevekkül ettik.” Sonra âilesine selâm versin." [\[273\]](#)

Eve girerken ve yemeğe başlarken Allah’ın adını anmadığı takdirde, şeytanın o gece orada barınacağını ve yemeğine ortak olacağını haber vermişti. [\[274\]](#)

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- [evinden çıkarken şöyle duâ ederdi:](#)

((بِسْمِ اللَّهِ، تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ
أَنْ أَضِلَّ، أَوْ أَضِلَّ، أَوْ أَزِلَّ، أَوْ أَزِلَّ، أَوْ أَظْلِمَ،
أَوْ أَظْلَمَ، أَوْ أَجْهَلَ، أَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ))

“Allah’ın adıyla.Allah’a tevekkül ettim.Allahım! Sapıklığa düşmekten veya düşürülmekten, ayağımın kaymasından veya kaydırılmasından, zulmetmekten veya zulme uğramaktan, cehâlete düşmekten veya câhil bırakılmaktan sana sığınırım.” [\[275\]](#)

Evden çıkarken:

((بِسْمِ اللَّهِ، تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ))

“Allah’ın adıyla. Allah’a tevekkül ettim. Güç ve kuvvet, ancak Allah’ındır.”

Diyen kimseye: (Bu duânın bereketiyle) sen, hak yolu buldun,

sıkıntıdan kurtuldun ve korundun, denilir ve şeytan ondan uzaklaşır." denileceğini haber vermişti. [\[276\]](#)

Âişe'ye -Allah ondan râzı olsun-:

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- evinde ne yapardı?" diye sorulunca, [şöyle cevap vermiştir](#):
"O, âilesinin işleriyle meşgul olurdu. Ezan okununca da namaza çıkardı." [\[277\]](#)

Âişe -Allah ondan râzı olsun- [şöyle](#) der:

"O, elbisesini diken, koyununu sağan ve kendisine hizmet eden bir insandı." [\[278\]](#)

İnsanlar içerisinde âilesine karşı en iyi[279] ve en güzel olanı idi. Gece sohbetlerinde Âişe'yi -Allah ondan râzı olsun- sözünü kesmeden uzun uzun dinler, sonra onunla şakalaşırdı.[280] Âişe -Allah ondan râzı olsun- ile yarışmış, bir keresinde Âişe onu geçmiş, bir keresinde de o Âişe'yi geçmişti.[281] Âişe -Allah ondan râzı olsun- bir bayram günü Habeşli köleleri oyun oynarlarken seyretmek istemişti.Onu arkasına yerleştirmiş ve usanıncaya kadar seyrettirmişti.[282] Yumuşak başlı bir insandı. Âişe -Allah ondan râzı olsun- bir şey istediği zaman onu hemen yerine getirirdi.[283] Devesinin yanında oturmuş ve eşi

Safiyye'nin -Allah ondan râzı olsun-
deveye binmesi için ayağıyla
üzerine bassın diye mübârek dizini
koymuştu.[\[284\]](#) Hanımlarının
kıskançlıklarına tahammül eder,
onlara sabreder ve onlarla
şakalaşırdı.[\[285\]](#)

Yatağı ve yastığı lifle doldurulmuş
tabaklanmış deridendi.[\[286\]](#) Hasır
üzerinde uyurdu. O kadar ki
mübârek yanlarına o hasırın izi
çıkardı.[\[287\]](#) Her gece yatağına
girince avuçlarını birleştirir, onların
içine İhlâs, Felak ve Nâs sûrelerini
okuyarak üfler, sonra vücudunun
ulaşabildiği yerlerine onları sürerdi.
Önce başını, yüzünü ve vücudunun

ön tarafını mesh ederdi ve bunu üç kere tekrarlardı.[\[288\]](#)

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle derdi:

((الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا، وَكَفَّانَا، وَأَوَّانَا،
فَكَمْ مِمَّنْ لَا كَافِيَ لَهُ وَلَا مُؤْوِي))

“Bizi yediren, içiren, koruyan ve barındıran Allah’a hamd olsun. Nice koruyanı ve barındıranı olmayan kimse vardır.”[\[289\]](#)

Yan tarafını yatağına koyduğu zaman sağ avucunu sağ yanağının altına koyar ve şöyle duâ ederdi:

((اَللّٰهُمَّ قِنِي عَذَابَكَ يَوْمَ تَبْعَثُ عِبَادَكَ))

“Allahım! Kullarını yeniden dirilttiğin gün beni azabından koru.”

[290]

Yine şöyle derdi:

((بِاسْمِكَ اللَّهُمَّ أَمُوتُ وَأَحْيَا))

“Allahım! Senin adınla ölür ve senin adınla yaşarım.” [291]

Sağ yanını üzerinde uyur ve şöyle duâ ederdi:

((اللَّهُمَّ أَسَلَمْتُ نَفْسِي إِلَيْكَ، وَفَوَّضْتُ أَمْرِي
إِلَيْكَ وَوَجَّهْتُ وَجْهِي إِلَيْكَ وَالْجَأْتُ ظَهْرِي إِلَيْكَ،
رَغْبَةً وَرَهْبَةً إِلَيْكَ لَا مَلْجَأَ وَلَا مَنَاجَا مِنْكَ إِلَّا
إِلَيْكَ، أَمَنْتُ بِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ وَبِنَبِيِّكَ الَّذِي
أَرْسَلْتَ))

“Allahım! Nefsimi sana teslim ettim. İşimi sana havâle ettim. Yüzümü sana çevirdim. Senden ümit ederek ve korkarak sırtımı sana dayadım. Sığınmak ve sakınmak, ancak sana yönelmekle olur.İndirdiğin kitaba ve gönderdiğin peygamberine îmân ettim.”

Kim bunları söyledikten sonra o gece ölürse, fitrat üzere ölmüş olur," demişti.[\[292\]](#)

Yine uykudan önce şöyle duâ ederdi:

((اللَّهُمَّ إِنَّكَ خَلَقْتَ نَفْسِي وَأَنْتَ تَوَقَّاهَا، لَكَ مَمَاتُهَا وَمَحْيَاهَا إِنْ أَحْيَيْتَهَا فَاخْضُطِّهَا، وَإِنْ أَمَتَّهَا فَاغْفِرْ لَهَا. اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ))

“Allahım! Nefsimi sen yarattın ve onu sen öldürürsün. Nefsimin ölümü ve yaşaması sana âittir.Eğer yaşatırsan onu koru, öldürürsen onu bağışla. Allahım! Senden âfiyet dilerim.”[\[293\]](#)

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Secde ve Mülk sûrelerini okumadan uyumazdı.[\[294\]](#) Âyetel-Kürsî’yi[\[295\]](#) ve Bakara sûresinin son iki âyetini okumayı tavsiye eder ve bu iki âyeti okuyan kimseye, bu iki âyetin onun (geceyi ibâdetle geçirmiş, Kur'an'ın tamamını okumuş ve şeytandan korunmuş olacağı) için yeterli olacağını söylerdi.[\[296\]](#)

Şu duâları okumayı da tavsiye ederdi:

((بِاسْمِكَ رَبِّي وَضَعْتُ جَنْبِي، وَبِكَ أَرْفَعُهُ، فَإِنْ أُمْسَكَتَ نَفْسِي فَارْحَمْهَا، وَإِنْ أَرْسَلْتَهَا فَاحْفَظْهَا، بِمَا تَحْفَظُ بِهِ عِبَادَكَ الصَّالِحِينَ))

“Senin isminle Rabbim, yanımı (vücudumu) bıraktım ve senin irâdenle onu kaldırıyorum. Ruhumu alırsan ona rahmet et. Eğer geri gönderirsen, salih kullarını koruduğun gibi, onu da koru.”[\[297\]](#)

((اَللّٰهُمَّ عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ وَالْاَرْضِ، رَبَّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِيْكَهُ، اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِيْ، وَمِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ وَشَرِّكَهٖ، وَاَنْ اَقْتَرِفَ عَلٰى نَفْسِيْ سُوْءًا، اَوْ اَجْرَهُ اِلٰى مُسْلِمٍ))

“Gizli ve âşikârı bilen, göklerin ve yerin yaratıcısı, her şeyin rabbi ve meliki Allahım! Senden başka hakkıyla ibâdete lâayk hiçbir ilah olmadığına şehadet ederim. Nefsimin şerrinden, şeytanın ve şirkin şerrinden, nefsimi kötülük etmekten veya o kötülüğü bir müslümana götürmekten sana sığınırım.”[\[298\]](#)

Allahım! İbrahim’e ve İbrahim’in âilesine salât ettiğin gibi, Peygamberimiz Muhammed’e, onun ehli beytine, eşlerine ve soyuna da salât eyle. Şüphesiz ki sen her türlü övgüye layıksın, şeref sahibisin. İbrahim’in âilesini mübarek kıldığın gibi,

Peygamberimiz Muhammed'i, onun ehli beytini, eşlerini ve soyunu da mübârek kıl. Allahım! Sevgilimiz Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'i bu dünyada görmekten mahrum bıraktığın gibi, onu âhirette görmekten bizi mahrum eyleme. Bize, cennette sevgili Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem- ile komşu olmayı, onun yüzüne bakmayı ve onunla konuşmayı nasip eyle. Bizi onun havzına ulaştırmayı ve onun mübârek ellerin-den bir daha ebediyen susuzluk çekmeyeceğimiz şekilde içmeyi nasip eyle. Bizi onun şefaatine nâil eyle. Allahım! Bizi onun sünnetine arkadaşlık etmeye, büyük-küçük her şeyde onu örnek almaya muvaffak eyle. Onu ve onun

sünnetini anamızdan, babamız-dan,
evlâdımızdan ve bütün insanlardan
daha fazla sevmeyi bize nasip eyle.
Bizden yana ona en güzel bir
şekilde ve mükâfatını çok ver.Onu,
ümmetinden yana en güzel bir
şekilde mükafatlandırdığın
peygamber kıl. Ona vesîle ve fazileti
nasip eyle ve onu vaat ettiğin
Makam-ı Mahmud'a eriştir.
Şüphesiz ki sen, va'dinden asla
dönmezsin.

* * * * *

[2] Buhârî

[3] Müslim

[4] Buhârî

[5] Müslim

[6] Buhârî

[7] Medâricu's-Sâlikîn, 3/268.

[8] Buhârî

[9] Buhârî

[10] Müslim

[11] Elbânî: "Silsiletu'l-Ehâdîsi's-Sahîha"

[12] Müslim

[13] Müslim

[14] Müslim

[15] Müslim

[16] Müslim

[17] Buhârî

[18] Brokar, bir yüzü kabartma
kumaş, kalın ipek (M. Şahin)

[19] Müslim

[20] Müslim

[21] Müslim

[22] Buhârî

[23] Buhârî

[24] Buhârî

[25] Buhârî

[26] Elbânî: Sahîhu İbn-i Mâce

[27] Buhârî

[28] Buhârî

[29] Müslim

[30] Elbânî: Sahîhu't-Tirmizî

[31] Buhârî

[32] Buhârî

[33] Elbânî: Sahîhu Ebî Dâvud

[34] Buhârî

[35] Elbânî: Sahîhu't-Tirmizî

[36] Buhârî

[37] Elbânî: Sahîhu Ebî Dâvud

[38] Buhârî

[39] Elbânî: Sahîhu Ebî Dâvud

[40] Buhârî

[41] Müslim

[42] Elbânî: Sahîhu't-Tirmizî

[43] Müslim

[44] Buhârî

[45] Buhârî

[46] Buhârî

[47] Müslim

[48] Buhârî

[49] Elbânî: Silsiletu'l-Ehâdîsi's-Sahîha

[50] Müslim

[51] Müslim

[52] Hadiste geçen "el-Kâime" lafzı, devamlı anlamındadır. Çünkü namazı, hiçbir dîn ve hiçbir şeriat değiştirmemiştir. Gökler ve yer var olduğu sürece namaz devam edecektir. (M. Şahin)

[53] Vesîle: Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in de haber verdiği gibi, cennette bir makamdır.(M. Şahin)

[54] Fazîlet: Diğer yaratılanlara göre fazladan bir makamdır. (M. Şahin)

[55] Makam-ı Mahmûd: Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in

kıyâmet günü Rabbinin huzurunda duracağı ve ümmeti için şefaât dileyeceği övülen makamdır. (M. Şahin)

[56] Buhârî

[57] Müslim

[58] Müslim

[59] Bunu doğrulayan Allah Teâlâ'nın şu sözüdür: "Onların (îmân edenlerin) nûru, önlerinden ve sağlarından yürür. Ve onlar: Rabbimiz! (Sırat köprüsünü geçinceye ve cennete ulaşınca) kadar) bize nûrumuzu tamamla. Bizi bağışla. Şüphesiz ki senin her şeye

gücün yeter, derler." Tahrim Sûresi:
8 (M. Şahin)

[60] Elbânî: Sahîhu Ebî Dâvud

[61] Elbânî: Sahîhu Ebî Dâvud

[62] Elbânî: Sahîhu'n-Nesâî ve
Sahîhu İbn-i Mâce

[63] Sahîhu Sahîhu İbn-i Mâce

[64] Buhârî

[65] Buhârî

[66] Müslim

[67] Müslim

[68] Müslim

[69] Müslim

[70] Buhârî

[71] Sahîhu Ebî Dâvud

[72] Beyhakî ve Hâkim rivâyet etmişler, Elbânî de 'hadis, sahihtir' demiştir.

[73] Buhârî

[74] Elbânî: Sahîhu Ebî Dâvud

[75] Buhârî

[76] Elbânî: Sahîhu Ebî Dâvud

[77] Buhârî

[78] Buhârî

[79] Buhârî

[80] Elbânî: Sahîhu'n-Nesâî

[81] Buhârî.

[82] Müslim

[83] Buhârî

[84] Müslim

[85] Buhârî

[86] Buhârî

[87] Elbânî: Sahîhu'n-Nesâî

[88] Buhârî

[89] Elbânî: Sahîhu'n-Nesâî

[90] Buhârî

[91] Buhârî

[92] Elbânî: Sahîhu Ebî Dâvud

[\[93\]](#) Elbânî: Sahîhu Ebî Dâvud

[\[94\]](#) Elbânî: Sahîhu Ebî Dâvud

[\[95\]](#) Buhârî

[\[96\]](#) Müslim

[\[97\]](#) Elbânî: Sahîhu İbn-i Mâce

[\[98\]](#) Müslim

[\[99\]](#) Buhârî

[\[100\]](#) Müslim

[\[101\]](#) Buhârî

[\[102\]](#) Buhârî

[\[103\]](#) Buhârî

[\[104\]](#) Buhârî

[\[105\]](#) Müslim

[\[106\]](#) Buhârî

[\[107\]](#) Elbânî: Sahîhu Ebî Dâvud

[\[108\]](#) Elbânî: Sahîhu Ebî Dâvud

[\[109\]](#) Elbânî: Sahîhu Ebî Dâvud

[\[110\]](#) Elbânî: Sahîhu Ebî Dâvud

[\[111\]](#) Elbânî: Sahîhu'n-Nesâî

[\[112\]](#) Beyhakî rivâyet etmiş, Elbânî de 'hadis, sahihtir' demiştir

[\[113\]](#) Buhârî

[\[114\]](#) Buhârî ve Müslim

[\[115\]](#) Elbânî: Sahîhu İbn-i Mâce

[\[116\]](#) Müslim

[\[117\]](#) Müslim

[\[118\]](#) Müslim

[\[119\]](#) Müslim

[\[120\]](#) Buhârî

[\[121\]](#) Elbânî: Sahîhu'n-Nesâi

[\[122\]](#) Müslim

[\[123\]](#) Elbânî: Sahîhu Ebî Dâvud ve Tirmizi.

[\[124\]](#) Elbânî: Sahîhu İbn-i Mâce

[\[125\]](#) Buhârî ve Müslim

[\[126\]](#) Müslim

[\[127\]](#) Elbânî: Sahîhu'n-Nesâi

[\[128\]](#) Müslim

[\[129\]](#) Müslim

[\[130\]](#) Elbânî: Sahîhu'n-Nesâi

[\[131\]](#) Müslim

[\[132\]](#) Buhârî

[\[133\]](#) Buhârî

[\[134\]](#) Buhârî

[\[135\]](#) Buhârî

[\[136\]](#) Müslim

[\[137\]](#) Müslim

[\[138\]](#) Elbânî: Sahîhu'n-Nesâi

[\[139\]](#) Buhârî

[\[140\]](#) Elbânî: Sahîhu Ebî Dâvud

[141] Müslim

[142] Müslim

[143] Müslim

[144] Buhâri

[145] Müslim

[146] Müslim

[147] Müslim

[148] Müslim

[149] Buhârî

[150] Elbânî: Sahîhu't-Tirmizi

[151] Elbânî, Sahîhu'l-Câmi' adlı eserinde 'hadis, sahihtir' demiştir.

[152] Elbânî: Sahîhu Ebî Davud

[153] Elbânî: Sahîhu İbn-i Mâce

[154] Elbânî, Sahîhu't-Terğîb adlı eserinde 'hadis, hasen li ğayrihidir' demiştir.

[155] Elbânî: Sahîhu Ebî Davud

[156] Buhârî

[157] Müslim

[158] Elbânî: Sahîhu'n-Nesâi

[159] Buhârî ve Müslim

[160] Müslim

[161] Müslim

[162] Buhârî

[163] Buhârî

[164] Buhârî

[165] Elbânî: Sahîhu't-Tirmizi

[166] Bakara Sûresi: 136

[167] Müslim

[168] Âl-i İmrân Sûresi: 64

[169] Müslim ve Sahîhu-'t-Tirmizi

[170] Buhârî

[171] Müslim

[172] Elbânî: Sahîhu't-Tirmizi

[173] Elbânî: Sahîhu Ebî Davud

[174] Müslim

[175] Silsiletul-Ehâdîsi's-Sahîha

[\[176\]](#) Müslim

[\[177\]](#) Elbânî: Sahihu'l-Câmî

[\[178\]](#) Elbânî: Sahîhu'n-Nesâî

[\[179\]](#) Elbânî: Sahîhu Ebî Dâvud

[\[180\]](#) Buhârî

[\[181\]](#) Buhârî

[\[182\]](#) Sahîhu't-Tirmizi

[\[183\]](#) Sahih-i Sahîhu İbn-i Mâce

[\[184\]](#) Elbânî: Sahîhu'n-Nesâî

[\[185\]](#) Elbânî: Sahîhu't-Tirmizi

[\[186\]](#) Silsiletu'l-Ehâdîsi's-Sahîha

[\[187\]](#) Müslim

[\[188\]](#) Buhârî

[\[189\]](#) Müslim

[\[190\]](#) Sahihu'l-Câmî, hadis
hasendir.

[\[191\]](#) Silsiletu'l-Ehâdîsi's-Sahîha

[\[192\]](#) Elbânî: Sahîhu't-Tirmizi

[\[193\]](#) Buhârî

[\[194\]](#) Müslim

[\[195\]](#) Müslim

[\[196\]](#) Buhârî

[\[197\]](#) Elbânî: Sahîhu Ebî Dâvud

[\[198\]](#) Elbânî: Sahîhu'n-Nesâi

[\[199\]](#) Müslim

[\[200\]](#) Buhâri

[\[201\]](#) Elbânî: Sahîhu't-Tirmizi

[\[202\]](#) Müslim

[\[203\]](#) Müslim

[\[204\]](#) Buhârî

[\[205\]](#) Müslim

[\[206\]](#) Müslim

[\[207\]](#) Müslim

[\[208\]](#) Müslim

[\[209\]](#) Müslim

[\[210\]](#) Elbânî: Sahîhu Ebî Dâvud

[\[211\]](#) Elbânî: Sahîhu Ebî Dâvud

[212] Elbânî: Sahîhu Ebî Dâvud

[213] Buhârî

[214] Sahîhu İbn-i Mâce

[215] Buhârî

[216] Elbânî: Sahîhu Ebî Dâvud

[217] Müslim

[218] Elbânî: Sahîhu Ebî Dâvud

[219] Müslim

[220] Buhârî

[221] Buhârî

[222] Elbânî, 'Şemâil'de 'hadis, sahihtir', demiştir.

[223] Elbânî: Sahîhu't-Tirmizi

[\[224\]](#) Elbânî: Sahîhu Ebî Dâvud.

[\[225\]](#) Buhârî

[\[226\]](#) Buhârî

[\[227\]](#) Elbânî: Sahîhu Ebî Dâvud

[\[228\]](#) Elbânî: Sahîhu't-Tirmizî

[\[229\]](#) Zuhruf Sûresi: 13-14

[\[230\]](#) Elbânî: Sahîhu Ebî Dâvud

[\[231\]](#) Buhârî

[\[232\]](#) Elbânî: Sahîhu't-Tirmizî

[\[233\]](#) Buhârî

[\[234\]](#) Müslim

[\[235\]](#) Elbânî: Sahîhu't-Tirmizî

[\[236\]](#) Elbânî: Sahîhu İbn-i Mâce

[\[237\]](#) Buhârî

[\[238\]](#) Buhârî

[\[239\]](#) Tirmizi

[\[240\]](#) Buhârî

[\[241\]](#) Elbânî: Sahîhu Ebî Dâvud

[\[242\]](#) Buhârî

[\[243\]](#) Buhârî

[\[244\]](#) Elbânî: Sahîhu Ebî Dâvud

[\[245\]](#) Müslim

[\[246\]](#) Elbânî: Sahîhu Ebî Dâvud

[\[247\]](#) Buhârî

[\[248\]](#) Buhârî

[\[249\]](#) Elbânî: Sahîhu't-Tirmizi

[\[250\]](#) Elbânî: Sahîhu Ebî Davud

[\[251\]](#) Buhârî

[\[252\]](#) Buhârî

[\[253\]](#) Müslim

[\[254\]](#) Buhârî

[\[255\]](#) Buhârî

[\[256\]](#) Müslim

[\[257\]](#) Buhârî ve Elbânî: Sahîhu Ebî Dâvud

[\[258\]](#) Buhârî

[\[259\]](#) Buhârî

[\[260\]](#) Buhârî

[\[261\]](#) İmam Ahmed (Hadis,
Sahîhu't-Terğîb'dedir)

[\[262\]](#) Enbiyâ Sûresi:107

[\[263\]](#) Elbânî: Sahîhu'n-Nesâî

[\[264\]](#) Müslim

[\[265\]](#) Buhârî

[\[266\]](#) Buhârî

[\[267\]](#) Buhârî

[\[268\]](#) Müslim

[\[269\]](#) Buhârî

[\[270\]](#) Buhârî

[\[271\]](#) Buhârî

[272] Müslim

[273] Silsiletu'l-Ehâdîsi's-Sahîha ve
Sahîhu'l-Câmi'

[274] Müslim

[275] Elbânî: Sahîhu't-Tirmizi

[276] Elbânî: Sahîhu Ebî Dâvud

[277] Buhârî

[278] Silsiletu'l-Ehâdîsi's-Sahîha

[279] Elbânî: Sahîhu't-Tirmizi

[280] Buhârî

[281] Elbânî: Sahîhu Ebî Dâvud

[282] Buhârî

[283] Müslim

[\[284\]](#) Buhârî

[\[285\]](#) Buhârî

[\[286\]](#) Buhârî

[\[287\]](#) Buhârî

[\[288\]](#) Buhârî

[\[289\]](#) Müslim

[\[290\]](#) Elbânî: Sahîhu Ebî Dâvud

[\[291\]](#) Buhârî

[\[292\]](#) Buhârî

[\[293\]](#) Müslim

[\[294\]](#) Elbânî: Sahîhu't-Tirmizi

[\[295\]](#) Buhârî

[\[296\]](#) Buhârî

[\[297\]](#) Buhârî

[\[298\]](#) Elbânî: Sahîhu't-Tirmizi